

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Бакалаврська робота

**УМОВИ ВИНИКНЕННЯ МУЗЕЇВ. ВИВЧЕННЯ ФЛОРИ ДНЗ
«NAPSUGÁR» У С. ВЕЛИКА ДОБРОНЬ ТА ОФОРМЛЕННЯ
БОТАНІЧНОГО МУЗЕЮ ЗАКЛАДУ**

БЕНЕДЕК АНЕТТ ЙОСИФІВНА

Студент(ка) IV-го курсу

Спеціальність: 6.010101 Дошкільна освіта

Освітній рівень: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 1/ 2017

Науковий керівник:

Кулін Агнеш З.

викладач

Завідувач кафедрою _____

Маргітич К.Є

канд. пед. наук, доцент

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 201_ року

Протокол № _____ / 201_

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

Кафедра педагогіки та психології

Бакалаврська робота

**УМОВИ ВИНИКНЕННЯ МУЗЕЇВ. ВИВЧЕННЯ ФЛОРИ ДНЗ
«NAPSUGÁR» У С. ВЕЛИКА ДОБРОНЬ ТА ОФОРМЛЕННЯ
БОТАНІЧНОГО МУЗЕЮ ЗАКЛАДУ**

Освітній рівень: бакалавр

Виконав: студент(ка) IV-го курсу
спеціальності 6.010101 Дошкільна освіта

Бенедек Анетт Йосифівна

Науковий керівник: Кулін Агнеш З.
викладач

Рецензент: Габода Єва Б.
ст. викладач

Берегове
2018

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

**A MÚZEUMI INTÉZMÉNYEK ÉS LÉTREJÖTTÜK KÖRÜLMÉNYEI. A
NAGYDOBRONYI NAPSUGÁR ÓVODA FLÓRÁJÁNAK
FELTÉRKÉPEZÉSE, VALAMINT NÖVÉNYTANI MÚZEUM
LÉTREHOZÁSA AZ ÓVODÁBAN**

Szakedolgozat

Készítette: Benedek Anett
IV. évfolyamos Óvodapedagógia
szakos hallgató

Témavezető: Kulin Ágnes
tanár

Recenzens: Gabóda Éva
tanár

Beregszász – 2018

Зміст:

ВСТУП	6
I. Перетворення колекцій в музей	7
I.1. Ідентичність колектора, діяльність зі збору і колекція	7
I.2. Створення музеїв.....	12
II. Яка роль музеїв у роботі студентів і викладачів?	16
II.1. Що таке музейна педагогіка?.....	16
II.2. Роль і місце музеїв в галузі освіти	17
II.3. Виховний вплив музеїв	18
II.4. Правильно плановане візит музею	19
II.5. Сучасні аспекти.....	22
III. Подання практичної частини	23
III.1. Ознайомлення з рослинами дошкільної клумби, збір листків.....	25
III.2. Класне заняття. Створення експонатів до музею	35
III.3. Класне заняття. Створення Дошкільного музею.....	36
ВИСНОВКИ	39
IV. Додатки	40
IV.1. Список використаної літератури	40
IV.2. Список ілюстрацій	42
VI.3. Список посилань	43
V. Додатки до практичної частини	45
V.1 Представлення Великодобронської ДНЗ «Нопшугар», таблиця про рослин клумби.	45
V.1. Таблиці плану уроків	46
V.2.Список ілюстрацій практичної частини	49

Tartalomjegyzék:

BEVEZETÉS	5
I. A gyűjtemények Múzeumokká alakulása	7
I.1. A „Gyűjtő” kiléte, a gyűjtés tevékenysége és a gyűjtemény	7
I.2. Múzeumok születése	12
II. Hol kap helyet a múzeum a diákok és tanárok munkájában?	16
II.1. Mi is a Múzeumpedagógia?	16
II.2. A múzeumok szerepe és helye az iskolai oktatás kiegészítésében	17
II.3. A múzeumok nevelői hatása	18
II.4. A jól megtervezett múzeumlátogatás	19
II.5. Kortárs vonatkozások	22
III. Gyakorlati rész bemutatása	23
III.1. Az óvoda kert növényeinek megismerése, levélgyűjtés	25
III.2. Benti foglalkozás. Alkotások készítése az ovimúzeumba	35
III.3. Benti foglalkozás. Ovimúzeum létrehozása	36
ÖSSZEGZÉS	38
IV. Mellékletek	40
IV.1. Irodalomjegyzék	40
IV.2. Ábrák jegyzéke	42
V.3. Hivatkozások jegyzéke.....	43
V. Gyakorlati rész mellékletei	45
V.1. A Nagydobronyi Napsugár Óvoda bemutatása, a kert növényeinek táblázata	45
V.2. Óravázlat táblázatok	46
V.3. Gyakorlati rész ábra jegyzéke	49

BEVEZETÉS

Török Petra, „A múzeum Mindenkinék” című könyvében egy érdekes ellentmondást vet fel a múzeumokkal kapcsolatban. Egyben a tárgyak börtönének és a tudás kézzelfogható szentélyének nevezi a múzeumot.

Felvetődik a kérdés, hogy az a tudás és kulturális érték, amely a nagy és impozáns múzeumfalak és azok folyosóinak őrizetében áll, valójában kinek a tulajdona, kinek a felelőssége, továbbá milyen funkciót és szerepet kaphat a 21. század képernyőbe meredő világában.

Szeretném a gyerekekben felkelteni az érdeklődését a múzeumok intézménye és azok rejtett kincseinek felfedezése iránt. Szakdolgozatom kapcsán egy olyan foglalkozást készítenék el, amelyben a gyerekek aktívan vehetnek részt egy tematikus tárlat elkészítésében. Élményalapú tevékenységet folytatva, az általam vezetett foglalkozás segítségével megismerhetik azt a folyamatot, melynek kapcsán elkészül egy múzeum tematikus kiállításának anyaga. Mivel biológia szakos hallgató is vagyok a főiskolán, így fontosnak tartom megemlíteni, hogy mivel növényteni ismeretek átadásában is tudtam a gyerekeknek segítséget nyújtani, így az óvodai kert és annak növényteni megismerését/feltérképezését választottam a gyakorlati foglalkozás témájaként.

Szakdolgozatomban a feldolgozott módszertani lehetőségekkel egy olyan programot szeretnék összeállítani és bemutatni, amelyben az óvodás gyerekek érdeklődését szeretném felkelteni a múzeumok iránt. Ezt három foglalkozás keretén belül akarom megvalósítani: ahol egy témával kapcsolatos adatgyűjtést; az adatok feldolgozását; majd az eredmények bemutatására egy expozíciót állítunk össze közösen a gyerekekkel. Ebben a formában az új tudás megszerzését érdekes és játékos tevékenységekkel, valamint a korosztályuknak megfelelő formában tehetjük meg.

ВСТУП

Терек Петра у своїй книзі "Музей для всіх" піднімає цікаве протиріччя щодо музеїв. Вона називає музей в'язницею предметів і святилищем знань.

Постає питання, що знання та культурна цінність, які зберігаються за великими стінами та коридорами музеїв, по суті, чия власність, чия відповідальність, і яку роль та функції виконують у 21-му столітті. Я хотіла би звернути увагу дітей та зацікавити їх щодо прихованих скарбів музеїв. Таким чином, у своїй роботі я хотіла б розкрити питання історії створення та розвитку музеїв, щоб отримати більш чітке уявлення про «хорошу» музейну педагогіку та її використання у педагогічній роботі.

У своїй роботі я намагаюся створити таке заняття, в якому діти можуть прийняти активну участь у створення тематичної експозиції. Заняття мали б хороший емоційний ефект, у якому молодь може впізнати процес створення матеріалів тематичної експозиції музею. Із-за того, що я являюся студенткою біологічної спеціальності, вважаю за потрібне передати ботанічні знання дітей, тому темою практичного заняття я вибрала ознайомлення та відкриття для себе рослин шкільної клумби.

За допомогою опрацьованих у своїй роботі матеріалів хотіла б створити та показати таку програму, завдяки якій діти дошкільного віку можуть зацікавитися музеями. Воно має проходити на основі трьох занять: збір даних щодо теми; аналіз отриманих даних; і на основі отриманих результатів створення експозиції разом з дітьми. У цій формі найцікавішим являється здобуття нових знань за допомогою цікавої та ігрової діяльності, які притаманні їх віковій категорії.

I. A gyűjtemények Múzeumokká alakulása

I.1. A „Gyűjtő” kiléte, a gyűjtés tevékenysége és a gyűjtemény

A „Gyűjtő” az a személy, aki valamit összegyűjt. Gyűjthet furcsaságokat, régi pénzérmekeket, adatokat. A gyűjtés a dolgok összeszedése vagy meghatározott helyre hordása. Meghatározott fajtájú dolgok, tárgyak rendszeres megszerzése gyűjtemény céljára. A gyűjtés értékek felhalmozása. Szükséges vagy később felhasználható adatok megszerzése.

A gyűjtemény bizonyos tárgyaknak határozott, tudományos célra gyűjtött s megfelelő szempontok szerint rendezett összessége.¹

Egy gyerek akár dinoszaurusz-modelleket gyűjt, akár babákat, előbb-utóbb arra fogják biztatni, hogy gyűjteményének darabjait rakja ki egy polcra, vagy őrizze egy külön dobozban, vagy rendezzen be egy babaházat. A személyes kincsek nyilvánossá válnak. Ha a gyűjtőszennvedély tárgyát egyiptomi szobrocskák képezik, a gyűjtőtől elvárják, hogy feliratozza őket, ismerje a dinasztiajukat, hogy "érdekességeket" tudjon róluk mondani, hogy meg tudja különböztetni az eredetit a másolattól. A jó gyűjtő jó ízlésű és megfontolt. A felhalmozás pedagógiai célzatú és épületes módon bontakozik ki. „A gyűjtemény maga - szisztematikus és esztétikai struktúrája - értékes, míg az egyes objektumokra irányuló minden privát fixációt fetisizmusnak minősítenek.”² A gyűjtő személye sok érdekes kérdést vet fel. Önös érdek, önkényes választás, nem kulturális értéket közvetítő tárgy és témaválasztás az amit privát fixációként és fetisizmusként értelmezhetünk. A választott témában tudását bővítő gyűjtő személye, elméleti és gyakorlati tapasztalatokat és bizonyítékot oszt meg, tehát tanító szerepet kap. A gyűjtő a saját életviteléhez, gondolkodásmódjához és érdeklődési köréhez kapcsolódó tematikájú gyűjteményt szeretne kialakítani. Azon tárgyakat tartja fontosnak, amelyek számára érdekesek, különlegesek, esetleg valamilyen érzelmi értékkel bírnak. A gyűjtő mindig ugyanolyan, egy témakörbe tartozó tárgyakat keres, bármerre is jár.

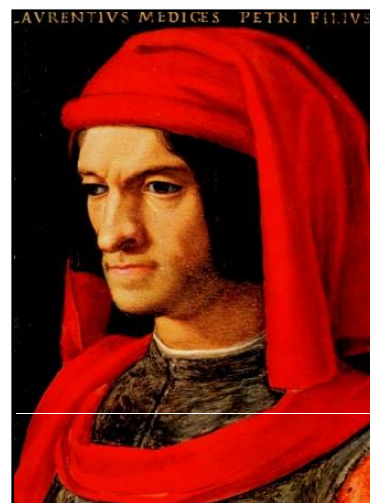
Az ókori nemzetek nem alakítottak gyűjteményeket. Hitük szerint, ami szép volt és ritka, azt az isteneknek ajánlották, a templomokban állították fel, vagy gyűléstereken, közhelyeken s nyilvános épületekben, ahol az egész lakosság láthatta. Gyűjtemények legelőször a rómaiaknál keletkeztek. A császárok kirabolták a templomok és városok kincseit, hogy palotáikat ezekkel ékesítsék. Nero például rendszeresen kiraboltatta Görögországot, s aranyházába vitette a műemlékeket. Lorenzo Medici volt a fejedelmek közül az első, ki kertjéhez, melyben római

¹GROZDITS JUDIT: A Magyar Nyelv Értelmező Szótára. [1129. oldal]

²JAMES CLIFFORD. Fordította: KARÁDI ÉVA. Kiállított kultúrák. [2. bekezdés]

régiségei el voltak helyezve, egy iskolát csatolt, s gyűjteményét közművelődési intézetnek tekintette.³

Lorenzo de Medici mecénás rendszert alakított ki. Lorenzo uralmának utolsó évtizedében a Medici-bankház, amely a család politikai szerepét lehetővé tette, jelentős nehézségekkel küzdött, időnként a csőd szélére jutott. Lorenzo műgyűjtő volt, antik tárgyakat, szobrokat, könyveket gyűjtött. Nagy befolyásra tett szert, ennek köszönhetően a Medici bankházba a leggazdagabb firenzei családok léptek fel megrendelőként. A hatalmas tőke a kultúra létrehozását és megtartását segítette elő.⁴

1. ábra. Lorenzo de Medici (1449-1492)

Olaszország a XV. és XVI-ik században az európai műveltség élén állt. A fejedelmek utánozták az olasz uralkodók fényűzését. A legkitűnőbb köztük Mátyás király volt, egy nemzedékkal később I. Ferenc, a francia király s Károly császár. Így keletkeztek a XVI. és XVII-dik században az udvarokon a kincstárak mellett fegyvertárak, műkamrák, s ezekben terv nélkül mindaz felvétel, ami becsesnek számított, vagy történelmileg érdekessé vált, vagy általában ritkának, sőt némében egyetlennek tartott.⁵

Egy másik megemlélt alak a történelemben Ferdinánd osztrák főherceg és gyűjteménye, amely a legjobban mutatja az ily gyűjtemények természetét.

Itt látunk régi és középkori bronz szobrocskákat, gazdag arany ásványokat, ametiszt és smaragd kristályokat, nagy korallágakat, a középkor nevezetes lovagjainak s hadvezéreinek fegyverzetét, családi s egyéb festményeket, díszedényeket, gyönyörű festésű régi kéziratokat, pápai aranyrózsákat s szentelt kardokat, szóval természettani, művészeti, történelmi ritkaságokat. Híres volt különösen a drezdai s berlini múkamra. A vendégek s a nagyközönség az egyedi és ritka darabokat bámulta leginkább, oly tárgyakat, melyeknek műtörténelmi becsük alig van, csak egyetlen gyűjteményben lehetett találni, máshol nem.⁶

2. ábra. Franz Ferdinand (1863–1914)

³ PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. [54. oldal]

⁴ Letöltve: Művészettörténet 9. évfolyam. Témák és formák. Városi mecénatúra. [2. bekezdés]

⁵ PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. [54. oldal]

⁶ PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. [55. oldal]

Francis Bacon az 1605-ben megjelent *Advancement of Learning*-ben a természettörténetet három részre osztja:

1. Szokványos módon képződő és elmúló - a teremtés során megalkotott fajok leírását jelenti. Régies és elavult alkotásokat foglal magába. Ezekben az isteni teremtés reprodukálódik, nincs fejlődéstörténete, felettünk áll a mi befolyásunkat nélkülöző.

2. Eltévelyedő és vállalkozó - eltérésekkel foglalkozik. Statikus természetszemlélet jellemzi. Véletlenszerű képződmények tartoznak ide, amilyenek az Aldrovandi *Museum Metallicum*-ában is szereplő természet alkotta műtárgyak.

3. Átalakított és megmunkált természet története - a művészi megmunkálásnak termékei tartoznak az ember alkotói tevékenységének a termékei. Az emberi „ars”, a természettörténet harmadik osztálya, mely művészi technikát és mesterségbeli jártasságot jelent. Bacon a *Novum Organum*-ban kifejti, hogy a második osztályból a harmadikba, a csodák világából az emberi művészet alkotásaihoz folyamatos átmenettel juthatunk el.

Kaspar Schott saját alkotásait a természet majma produktumainak adta ki: „A művészet, a természet majma azért ötlött ki ennyiféle utat s módot, hogy ily sokszzerű, vidám, csodás és különös látványosságot vihessen végbe.”⁷

Az istenihez hasonló sajátosságokra ismerve, az isteni játék utánzásává vált a gyűjtőszenvedély is, amely saját világot próbált meg létrehozni. A teremtő isten ahhoz, hogy abszolút isten lehessen, valami céltalanul játékosat kellett alkotnia, mert ha az alkotás során bármilyen célt követ, egy felsőbbrendű akaratot szolgál. Tehát az ember Isten képűsége akkor teljesebbé válhat csak ki, ha a játék legfőbb alapelve az istenhez való hasonlatosságát tekintették. Annak mintájára, ahogy a földgolyót „Isten *Kunstkammer*-ének” tekintették, a gyűjtő is „világot teremtett házában, jobban mondva múzeumában, világot, vagyis minden különleges dolgok mikrokozmoszát és összefoglalását” – ahogy ezt Pierre Borel, saját gyűjteményéről szólva megfogalmazta. Tehát a gyűjtő isteni szerepet ölt gyűjteménye teremtése közben.⁸

Saját világának megteremtéséhez a legkülönlegesebb tárgyakat választja. A szelektálás során több szempontot is figyelembe vesz, és végül személyesen dönt a tárgyak gyűjteménybe kerüléséről.

⁷ HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: *A Kunstkammer mint játéktér*. [70-72. oldal]

⁸ HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: *A Kunstkammer mint játéktér*. [75. oldal]

Az első gyűjteményekben rendezetlenség mutatkozik meg. A tárgyakat semmiféle rendezőelv nem taglalja. A tárgyak keveredése a természetet, az antik szobrászatot, a keresztény korai művészeteket és technológiát jelenítik meg, ám nem egymástól elkülönítve, hanem egymáshoz társítva. A Kircherianum a 17. század legnagyobb Kunstammerje, olyan helynek számított, ahol maga a Játékos Természet tekinthető meg.⁹

Bacon a természet változékonyságát figyelte. A Kunstammerben a természet a művészetek tárgyává válik.

Baconnak feltétele volt, hogy a természeti és a művészeti forma közt ne legyen lényegi ellentét. Az embert és az emberi alkotást egy nagyobb egész alkotórészeként foglalta magába.

A természet és a mechanika egyaránt hozzá tartozott a természettörténethez. Azonban a jövőbeli technikába és természettudományba vetett hite ellenére Bacon a „tiszteletreméltó teológiának” kijáró hódolattal lelkesedett a görög mítoszok iránt.¹⁰

3. ábra. Kircherianum Kunstammer

A múlt kulturái rengeteg kincset rejtnek.

Az akkori időkben, mikor a technológia még nem volt fejlett, nehezebb volt a szobrászoknak, festőknek olyan precíz és kifinomult mesterműveket létrehozni, amelyekre számos példát találhatunk a múzeumokban. Nagy tisztelettel kell visszaemlékeznünk a régi mesterekre, akik kiemelkedő szaktudással rendelkeztek és így munkáik a mai ember számára felbecsülhetetlen értékűek. A régiek kultúrájának tiszteletére a fennmaradt tárgyi értékeket megőrizzük, kiállítjuk és tovább adjuk a róluk szerzett tudást.

Amikor Bacon a művészetek előrehaladásának történetét a köztörténet keretein belül, politikai és természeti feltételekkel magyarázta, akkor ezzel olyan alapelvet fogalmazott meg, amelyet másfél évszázaddal később csak Johann Joachim Winckelmannnak sikerült meghaladnia.¹¹

⁹ HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kunstammer mint játéktér. [76. oldal]

¹⁰ HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kunstammer mint játéktér. [76. oldal]

¹¹ HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kunstammer mint játéktér. [77. oldal]

Johann Joachim Winckelmann a modern archeológia és az ókori összehasonlító művészettörténet megteremtője. A németországi klasszicizmus szellemi megalapítója.¹²

Egy múzeum csak úgy jöhet létre, ha van egy kész gyűjteménytár, amelyre épülhet. A gyűjtemény a szíve a múzeumnak. Ez adja meg az alapot, amelyet a tárgyakról kapott információk, érdekességek tesznek teljessé. A múzeum fejlődése során a gyűjtemény is fejlődik, gyarapodik valamint új témakörrel rendelkezők is keletkeznek.

4. ábra. Johann Joachim Winckelmann (1717-1768)

¹² Matthew Immanuel Wiencke: Johann Winckelmann. German art historian. [1. bekezdés]

I.2. Múzeumok születése

Mai, hivatalos megnevezéssel a múzeumok kulturális javakat, vagy a kulturális örökséget őrzik. A múzeum több mint egy kiállítás, élményeket, új ismereteket nyújt. A múzeumokat a következők jellemzik: rendszer, hatalmas épület, érték, gyűjtemény, múlt, tudomány, hasznos időtöltés, művészet, emlékek.

Az utazók, akik idegen városokba mennek munkaügyben, miután elvégezték teendőiket, s időt szakíthatnak maguknak, meg szokták tekinteni a város nevezetességeit és látnivalóit, általában olyan tárgyakat, melyekre a művészet vagy a történelem rányomta bélyegét. Ilyen nevezetességek közé tartoznak a királyi paloták, templomok, középületek, múzeumok. A turisták többsége kirándulása során szintén megtekinti a híres múzeumok kiállításait. Mindenki meg akar ismerkedni a különféle nemzetek régiségeivel, műkincseivel. A múzeumok látogatása több szempontból is fölöttébb érdekes. A múzeumok nemcsak a művelődési fokot jelzik pontosan, mutatják azt is, hogy milyen helyet foglalhat el a nemzet a politikai világban. A fejlettebb államok fővárosai, melyek nagyhatalmi állásra tartanak igényt, világpolgári irányt követnek gyűjteményeikben; széles látókörüknél fogva semmi sem idegen előttük, ami az emberiség ismert művelődéséről tanúskodik, s azt felderíti. Múzeumaink az emberi műveltség minden ágaira kiterjednek a művészetnek. Az itt raktározott tárgyak által mindenki általános áttekintést nyerhet az emberiség művelődésének fázisairól.¹³

A múzeum a biztonsági örök által őrzött kapuival, látogatóktól elzárt, vagy biztonsági csipogós védelemmel ellátott gyűjteményeivel, valóban képes megtartani a jövőkornak az igazán értékes tárgyakat. A korlátozó atmoszférával a börtön hangulatát is keltheti. Egyes elméletek alapján a múzeum a tárgyak börtöne. A biztonság szükségszerű, hiszen itt valóban értékeket őriznek!¹⁴

Nehéz szabatosan értelmezni a múzeum szót. Különböző fogalmak köttetnek ezzel össze, a múzsák szentélye más-más szempontból ítéltethetik meg, ők voltak az emberi nem összes szellemi értékének képviselői. A jelen korban a múzeum név alatt, leginkább különböző céllal létrejött műgyűjteményeket értünk, ezek szerkezetük és típusuktól függően lehetnek: természettudományi, műipari, gazdasági, bonctani, hadtörténeti, természettudományi, szépművészeti, iparművészeti stb. múzeumok.

Az egyéni gyűjteményekből, fegyvertárakból, műkamarákból, ruhatárakból keletkeztek a XVIII. században a modern múzeumok. A mostani képtárak nagyobb részt a múlt században

¹³ PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. [53. oldal]

¹⁴ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [5. oldal]

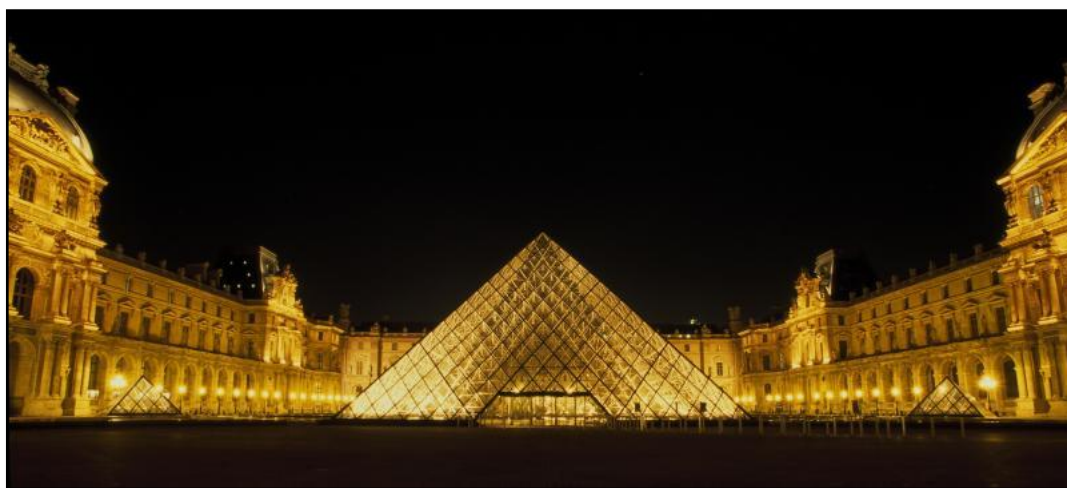
alakultak. Sok kép pusztult el ez időben, mert nem tartották elég díszesnek. Sokat átfestettek, restauráltak s ez által elvesztették eredeti értéküket. A szobrokat is kifoldozták, átdolgozták, lecsiszolták. A természettudományi gyűjtemények is ekkor nyertek rendszeresebb alakot. A ritkaságok és egyedi darabok, a múzeumi rendszer szerint helyükre kerültek.

Mindez új felállításoknál régi más célokra készült épületek használtattak fel, elhagyott paloták, megszüntetett kolostorok, céljukat veszített középületek. Rómában Kelemen és Pius pápák a Vatikán egyik szárnyát alakítják át múzeummá, melyben több régi szobor talált elhelyezést. Később a Capitolium és Lateran termei is múzeumokká váltak. Párizsban a Louvre, Bécsben a felső s alsó Belvedere, Pétervárott az Ermitage.¹⁵

A Louvre egész Franciaország egyik leghíresebb létesítménye. A Szajna partján fekvő Louvre Párizs legnagyobb múzeuma és a világ egyik leggazdagabb műtárgygyűjteményével rendelkezik. Magát az épületet eredetileg királyi kastélynak építették a XIII. század elején, később erődítményként is használták. Az idők során többször újjáépítették. 1793 óta működik múzeumként. Több, mint 60000 m²- en 35000 festménynek, szobornak, állandó és időszakos kiállításoknak ad otthont.¹⁶

Olyan híres alkotások találhatóak itt mint a **Mona Lisa** vagy Delacroix festménye, a **Szabadság vezeti a népet**, Nicolas Poussin alkotása a **Szabin nők elrablása** és, Vermeer **Csipkeverőnő** festménye.

A hihetetlen gazdagságú gyűjtemény mellett a múzeum épülete, és az 1989-ben hozzáépített, több mint 666 üveglapból álló, 21 méter magas **piramis** is igen szépek, és érdekesek.¹⁷

5. ábra. Louvre múzeum, Párizs

¹⁵ PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. [55-56. oldal]

¹⁶ Letöltve: Louvre múzeum honlapja. [1-3 bekezdés]

¹⁷Letöltve: Louvre hivatalos honlapja. [1. bekezdés]

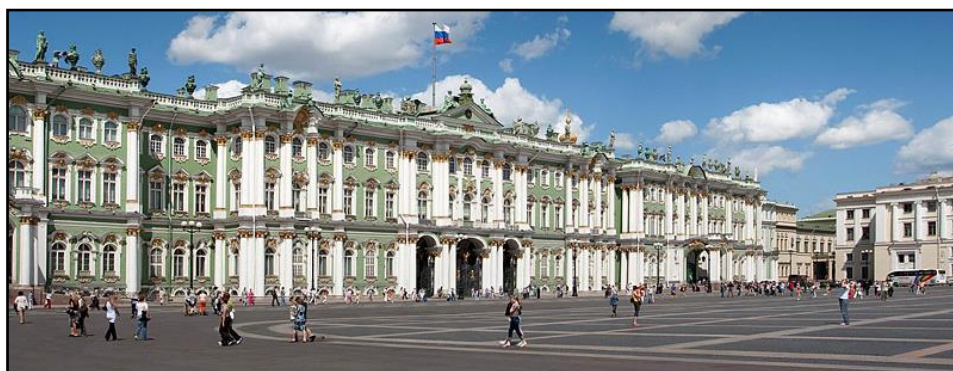
A Felső Belvedere gyűjteményének legtekintélyesebb darabjai Gustav Klimt festményei, köztük a Csók és a Judit. Nagy benyomást tesznek a látogatókra Schiele és Kokoschka mestermunkái is.

Alsó Belvedere Savoyai Jenő herceg lakószobái és dísztermei.¹⁸

6. ábra. Bécsi Belvedere múzeum

Az Ermitázs Oroszország legnagyobb és leghíresebb múzeuma, Szentpéterváron a Néva partján található. Nevét a Nagy Katalin cárnő által építtetett ún. Remete-lakról kapta, ami franciául Hermitage. Itt tartotta első gyűjteményét az uralkodó. A múzeum több mint 4 millió darabos gyűjteménnyel rendelkezik. A múzeumban megtalálhatók az olasz reneszánsz, a holland barokk és francia mesterek alkotásai.¹⁹

7. ábra. Ermitage múzeum, Szentpétervár

Az első épületek, melyek kizárólag azon célból emeltettek, hogy a műemlékek s országos gyűjtemények bennük elhelyeztethessenek a British múzeum Londonban, a Studi palota Nápolyban, a múzeumok Berlinben, Péterváron s Pesten.

¹⁸Letöltve: Belvedere múzeum hivatalos honlapja. [1. bekezdés]

¹⁹ Letöltve: Ermitage múzeum hivatalos honlapja. [1. bekezdés]

A British Museum több tekintetben is mintaszerű, a gyűjteményének elrendezésére s belbecsére nézve meghaladja a kontinens múzeumait. Kezdetől fogva a nemzeti tulajdon jellegét viselte, műértő kezekre volt bízva.²⁰

A londoni British Múzeum a világ egyik legnagyobb múzeuma, melyet 1753-ban alapítottak Sir Hans Sloane gyűjteményéből. Összességében több mint 13 millió kiállított tárgy van a múzeumban. A legfontosabb közülük a Rosette-i kő, az egyedülálló múmia gyűjtemény, ékírási tábla gyűjtemény, kerámiatárlat. A múzeum keretein belül működik a királyi könyvtár a British Library.²¹

8. ábra. British múzeum, London

Albert herceg, Victoria királynő nagyműveltségű férjének kezdeményezésére alakult a South Kensington múzeum, mely kiadványai felolvasásai, a nagyobb iparvárosokban felállított rajztanodák s időnkénti kiállítások által lassan-lassan az egész országra kiterjesztette hatását.

A nemzetközi nagy ipartárlatok Londonban, Párizsban és Bécsben, melyek szintén Albert herceg kezdeményezéséből keletkeztek, hatalmas befolyással voltak az ízlés tisztítására s a műiparnak nemesebb irányban való kifejlesztésére, s felkeltették a vágyat oly múzeum felállítására, melyekben a műipar, vagyis amint Párizsban elnevezték: a munka történelmét századról századra időnkig tanulmányozni lehessen.²²

²⁰ PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. [56. oldal]

²¹ Letöltve: British múzeum hivatalos honlapja. [1. bekezdés]

²² PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. [58-59. oldal]

II. Hol kap helyet a múzeum a diákok és tanárok munkájában?

II.1. Mi is a Múzeumpedagógia?

A múzeum nemcsak a fizikailag létező javakat kínálja, hanem magát a múzeum épületét, az abban őrzött és kiállított tárgyakkal egyetemben. Ennél többet is persze: a módot, ahogyan azok a tárgyak ki vannak állítva, amilyen foglalkozásokat lehet ott tartani, amilyen szellemiség és tudás ahhoz a múzeumhoz társul. Ez azt jelenti, hogy sokkal többről van szó, mint egyszerűen a múzeumban őrzött tárgyak tömkelegéről, azaz az iskolainál általában jóval nagyobb, gazdagabb szertárról. Mindezek külön-külön és együttesen is használhatók az oktatás-nevelés során.

Egy hetedik-nyolcadik osztály összeszokott gyermekeinek múzeumokról alkotott képe sem egyforma. Hiába voltak esetleg már többször is együtt múzeumban, egészen más érdeklődéssel, felkészültséggel, családi háttérrel érkeznek. Amikor tehát eredményes múzeumlátogatásra készülünk, érdemes megpróbálkozni azzal, hogy a meglátogató intézményt tanítványaink számára megfelelően bemutassuk, mégpedig azért, hogy hasonló ismereteik, elképzeléseik legyenek. Könnyebb lesz később a tethelyen csoportosan dolgozni, ha a gyermekek közös alapról indulnak.²³

9. ábra. Múzeumpedagógiai foglalkozás az Iparművészeti Múzeumban

Még az is lehet, hogy arra kell felkészíteni őket, ne legyenek negatív várakozásaik, félelmeik a hatalmas termektől, a szokatlan viselkedésmódtól.²⁴

II.2. A múzeumok szerepe és helye az iskolai oktatás kiegészítésében

²³ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [4-5. oldal]

²⁴ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [5. oldal]

Az iskola, mint az oktatás és nevelés centruma, fontos szerepet játszik a tanulók szemléletmódjának alakításában, az ismeretszerzés különböző módjainak megismertetésében, összehangolásában. A múzeum komplex módon és igen hatékonyan nyújt lehetőséget különböző ismeretek élményszerű megszerzésére.

Fontos, hogy a gyerekek ismerjék más népek kultúráját, eligazodjanak azokban, és velük egyenrangúnak érezzék magukat. Ezt a múzeumok biztosítják a gyerekeknek.

Előtérbe kerültek a különböző informatikai rendszerek, melyek behálózják a világot, és segítségükkel mindenholnan ismereteket szerezhetünk. Az internet forradalmi lépést jelent az ismeretszerzésben, ezen belül a különböző kultúrák széleskörű megismerésében is. Ezek jelentősége vitathatatlan, felhasználásuk szükségszerű.

A fentiek ellenére azonban nemhogy csökkent volna, hanem felértékelődött az ismeretszerzésben a múzeumok szerepe. A múzeum az egyik domináns tényező ahhoz, hogy az ismeretszerzés ne virtualizálódjon, hanem éppen konkréttá, élővé váljon a jövő nemzedék és a mai tanulók számára. A múzeumban közvetlenül találkoznak a gyerekek a megszerzett ismeretek kézzel fogható megjelenési formáival, melyek megismerésével kiegészítik a tanultakat és látókörüket szélesítik.²⁵

A számítógép előtt ülő, az információkat passzívan befogadó tanuló a múzeumban önállóan, illetve tanári irányítással gondolkodó, összefüggéseket felismerő tanulási folyamat során, cselekvő módon szélesíti ismereteit.

A múzeum az emberi tevékenység eredményeinek tárháza, ezért a nevelés és az oktatás sajátos színtere. Anyagának beépítése az oktatás-nevelés folyamatába, az új típusú konvertálható tudás kialakításának egyik alapvető területét jelenti.²⁶

²⁵ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [11-12. oldal]

²⁶ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [12. oldal]

II.3. A múzeumok nevelői hatása

A múzeum megtanít elődeink tevékenységének tiszteletére. Lehetőséget nyújt a tolerancia kialakítására, segít tisztelni és értékelni a jelenben a másik embert, más népek kultúráját. A múzeumok által betekintést nyerhetünk a világ történéseinek, jelenségeinek folyamatába. A családi kirándulások során is biztosíthatják az ismeretszerzés lehetőségét. A múzeumban a gyerekek egy számukra ismeretlen, új szituációba kerülnek, és gyakran nem tudják, hogyan viselkedjenek. Ezen új helyzetben viselkedésük alakítható, fejleszhető.

A tanuló belső élményévé válik a tananyag, ha annak a konkrét megjelenési formájával találkozik. Jobban megjegyzezi az elsajátítani kívánt dolgot. A tanultak között összefüggéseket fedez fel. Megtanul új következtetéseket levonni. A múzeum fejleszti a gondolkodást. Önálló véleményalkotásra ösztönzi a gyereket. Lehetővé teszi szélesebb látókör kialakítását. Más-más tantárgyakkal való kapcsolat közötti átjárhatóságot ad. A honismeretet tudatosabbá teszi. A múzeumok nagymértékben hozzájárulnak a diákok szókincsének fejlesztéséhez, kifejezőképességük javításához a maguk jellegzetes szakszövegeivel.²⁷

A múzeumokat a következőképpen használhatjuk fel az oktatásban: Sikeres eredményeket úgy kaphatunk az oktatásban, ha a csak egy bizonyos részét dolgozzuk fel a múzeumi anyagnak, nem pedig az egészet. Feltétlenül a gyerekeket kísérő tanár irányítsa a múzeumlátogatást, ő adja át a tananyagot, ne a tárlatvezető. Hiszen ő ismeri a célt, amit el akar érni. A gyerekek maguk dolgozzák ki a megadott feladatot, majd kérjük a tanulók rövid, önálló véleményét a kiállításról, illetve arról, hogy mit jelentettek számukra a látottak. Így tudomást szerezhethetünk arról, hogy mit jelentett számukra az ott eltöltött idő, hogyan tudták elsajátítani a tanultakat. Ez alapján fel tudjuk mérni miben kell segítenünk, kiegészítenünk, tudatosítanunk a tanulók munkáját.

A foglalkozások kialakítják az adott korba való beleélő képességet és fejlesztik a képességeket.²⁸

Személyes élmény által jobban megragad a gyerekekben az ott megszerzett információ. Fontos, hogy a gyerekek nem csak könyvekben láthatják a történelmi értékeket, képek formájában, hanem élőben is.

²⁷ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [13. oldal]

²⁸ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [14. oldal]

II.4. A jól megtervezett múzeumlátogatás

Fontos megemlíteni azt, hogy hogyan szabad és hogyan nem szabad egy múzeumban viselkedni. Nem feltétlenül kell egy múzeumban csendben lenni, nincs megtiltva a beszéd, de egy zajongó, rohangászó gyerek zavarhatja a többi látogatót. Lehet beszélni halkán, kérdéseket feltenni, sőt, az ilyen jellegű beszélgetés felettébb hasznos a gyerekek számára és a pedagógust is örömmel tölti el, ha a gyerek kérdez és érdeklődik. Viszont mindkét szélsőség, mindkét viselkedésforma, a túl hangos és a túl halk, gátolja a tanulást, a tapasztalást, a múzeumi élmény kialakulását és befogadását. Hiszen ehhez nyugodt légkör, valamelyes elengedettséggel, komfortérzés, spontán nyitottság kell. ²⁹

A jó múzeumi óra nem lehetséges tárgyak nélkül, akár valódi, eredeti múzeumi tárgyak azok, akár kevésbé értékesek. Mindkét típus ugyanúgy hasznos az oktatás szempontjából. A múzeumi óra egyik lényege: lehetővé tenni a diákok találkozását a kulturális örökség darabjaival. Mivel tárgyakkal tanítunk, érdemes érzékenyebbé tenni a gyerekeket az eredeti, hiteles tárgyakkal való találkozásra. Ennek számtalan módszere lehet, pl. adhatunk előzetesen egy otthoni megfigyelési feladatot. Sötétben vagy dobozba rejtve tapintással vizsgálhatunk tárgyakat, s ilyenkor a szem kiiktatása érzékenyebbé teszi a többi érzékszervet. Rajzoltathatunk tárgyakat a gyerekekkel, ilyenkor a vizuális megfigyelő-képességet hívjuk elő. A hatást fokozhatjuk megbeszéléssel, amikor a verbális kifejezőkészséget is növelve csoportos ismeretszerzésre kerül sor. ³⁰

Egy tipikus múzeumi kiállítás legtöbb esetben valamilyen történetet mond el a maga eszközeivel. Egy múzeumépületben több kiállítás is lehet egyszerre. A gyerekektől sokszor hiába várnánk, hogy maguk fedezzék fel a kiállítások, a gyűjtemények logikáját, maguk építsék fel a tanulságos és szórakoztató múzeumi élményt. Nekünk kell őket hozzásegítenünk. Különösen így van ez akkor, ha a látogatás témája nem a kiállítás szakterületére esik (pl. egy képtárban szeretnénk valamit a környezetről tanítani, vagy egy tájházban a festészetről). Ilyenkor van szükség egy felkészült pedagógus segítségére – szóban, írásban, tettben.

Voris és munkatársai néhány egyszerű, praktikus szempontot mutatnak be. Ezek a következők:

Olyan feladatokat adjunk, amelyek az elsajátítás kognitív, affektív és motorikus oldalát is lehetővé teszik.

²⁹ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [24. oldal]

³⁰ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [25. oldal]

- Használják a gyerekek különféle észlelési képességüket: ne csak a tárgyalírásokat olvassák, hanem figyeljék meg az egész kiállítás megjelenését, mondanivalóját, figyeljenek részletekre, többféle érzékszervet használjanak.

- Keressenek a gyerekek a kiállításban: színeket, formákat, mintázatokat, szagokat, hangulatokat, tapintás szerint különböző felületeket, kellemes és kellemetlen dolgokat, stb.

- Írjanak verset, rövid fogalmazást, reklámot, hírt stb. a tárgyakról.

- Egészítsenek ki rajzokat, szavakat, mondatokat, történeteket.

- Csiszolják memóriájukat például úgy, hogy emlékezetből kell bizonyos tárgyakat lerajzolniuk. Írjanak listát utólag egy kiállításrészletben lévő tárgyakról.³¹

A látogatást lehetőleg osztálytermi foglalkozás kövesse, amely a látogatáson tapasztaltakra épül és kibővíti azokat az ismereteket, amelyeket a múzeumban gyűjtöttek össze. A múzeumlátogatás utáni tevékenységek jól szolgálják a tapasztaltak rendezését, felelevenítését, rögzítését. Szükségszerű beszélgetni a gyerekekkel a múzeumi óráról, rajzoltatni velük. Riportot íratni a faliújságra és illusztrálni azt. Íratni esetleg levelet a múzeumpedagógusnak.³²

A múzeumpedagógia segítségével a gyermekek úgy formálhatják saját ízlésvilágukat, esztétikai, tárgyi, viselkedési kultúrájukat, hogy az számukra örök élményt nyújtó játék legyen, és személyiségükre hosszú távon hasson. A múzeumpedagógiai tevékenységek, játékok során a gyermekek észrevétlenül tanulják meg a múzeum falai között az elvárt és helyes viselkedési módokat, életkori kíváncsiságukra alapozva ismerkednek meg a művészetek különböző megnyilvánulási formáival, letűnt idők épületeivel és a bennük rejlő műkincsek széles kínálatával. A végső cél, hogy a gyermek maga is műélvező és értő, művelt és széles látókörű felnőtté váljon.

A tevékenységek során minden gyermek megtalálhatja önmaga kiválóságát és ez a sikerélmény bármely fejlődési területen kamatoztatható.

Általános, de fontos elvek a múzeumpedagógiában: a múzeumpedagógiai nevelési tervnek szervesen kell kapcsolódni az intézmény nevelési programjához, a gyermekek életkorához. Minden múzeumpedagógiai tevékenységhez hozzá kell illeszteni felkészítő és levezető szakaszt. Építeni kell a gyermekek előzetes tapasztalataira és a tevékenységek után meg kell adni a gyermekeknek azt a lehetőséget, hogy fogalmi szintre mélyítsék szerzett, tapasztalati tudásukat különböző maguk által kitalált szerepjátékokban vagy levezető, játékos tevékenységekben.

³¹ TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [28-29. oldal]

³² TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. [29. oldal]

A múzeumi “foglalkozás” a gyermek számára spontán játéknak tűnő, a pedagógus számára céltudatos, szervezett és sok munkával járó tevékenység: eszközök, helyszín, széles körű ismeretek, indirekt irányítás.

A múzeumi játékot vezető felnőtteknek minden vonatkozásban felkészültnek kell lenniük. Életkori sajátosságok, pedagógiai rátermettség, széles, a múzeumok világában szerzett tárgyi és elméleti ismeretek tárháza. A gyermek spontán kíváncsisága ne állítson váratlan helyzetek elé egy pedagógust sem. Válaszolni tudni kell!

Mindig a komplexitás, cselekedtetés és játékoság elvét kell követni és annyit kínálni, amennyit a gyermek elbír. A “kevesebb a több” meghatározást kell alkalmazni.

A nevelési program a néphagyomány éltetésén is alapulhat. Az évkör mentén, jeles napok és hagyományos ünnepek szerint egymás után haladva, projektek megfogalmazása, melyeknek főszereplői a gyerekek. Az ő kíváncsiságuk, fejlettségük és elszántságuk határozza meg egy-egy projekt időtartamát. Minden projekthez kapcsolódik múzeumpedagógiai tevékenység.

Pl. Ősz: Mihály nap, a betakarítás ünnepe. Sok népi, dramatikus játékon, tevékenységen keresztül ismerkedünk időjárás jelenségekkel, összefüggésekkel az ember és természet között, őszi gyümölcsökkel, termésekkel, a betakarítás jelentőségével, a szürettel. Közben: analizálunk, szintetizálunk, elvont fogalmakat tanulunk meg észrevétlenül. Mi magunk is szüretelünk, szőlőt préselünk, megtapasztaljuk a munkafázisokat, élvezzük a munkánk produktumát. Ismerkedünk régi eszközökkel, melyek a munkafolyamatok elengedhetetlen részei, pl. puttony, prés. A szüret folyamán szerzett tapasztalatokat a csoportok feldolgozzák minden fejlesztési területet átölelve. S itt lép be a múzeumpedagógia. Élményeinket kamatoztatva látogatjuk meg vagy a Skanzent, vagy a Néprajzi Múzeum állandó kiállításának egy részét. A rácsodálkozás öröme a pedagógiai eszköztár egy mindennél fontosabb alkotó eleme, mert sikerélményt nyújt. A múzeumban ennek lehetünk részesei. Felismerik a szüreti munka fázisait, munkaeszközeit, észreveszik az akkori és mostani világ különbözőségeit, egyezéseit. A gyermekek szóban fejezik ki gondolataikat, mellyel fejlődik szókincsük, kifejezőkészségük. Kulturáltan viselkednek. A múzeumi foglalkozás mindig közös játékos gondolkodással fejeződik be.

A művészetek és az általuk kínált esztétikum iránti szeretetet és kíváncsiságot kicsi korban kell elültetni. Ha a gyermekek ideje korán megtapasztalják, hogy ezek a tevékenységek örömet, sikerélményt, oldást nyújtanak van esélyünk arra, hogy egy széles ismeretekkel rendelkező, a művészetek iránt fogékony, művelt nemzedéket neveljünk. A múzeumpedagógia tehát, a nevelés egy hatékony eszköze, érték a kezünkben, így helye van az óvodákban.³³

³³ Letöltve: Hajnal M. Hajnalka: Múzeumpedagógia az óvodában. [4. bekezdés]

II.5. Kortárs vonatkozások

A kortárs amerikai múzeumpedagógia jelentős teoretikusa, Georg E. Hein alaptézisként fogalmazza meg: a múzeumok mindig tanítanak.

Ha számba vesszük a lehetséges tanulási és tanítási módszereket, akkor lényegileg négy, a múzeumokban (is) alkalmazható lehetőség közül választhatunk:

1. a hagyományos előadásra és szövegre (Traditional Lecture and Text) építő „szisztematikus múzeum”,
2. a felfedezve tanulásra (Discovery Learning) építő „felfedező múzeum”,
3. az inger –válasz mechanizmusra építő „programozott múzeum”,
4. a konstruktivizmus nézőpontját képviselő „konstruktivista múzeum”.

Hein az utóbbira, mint a kor kihívásaira leginkább válaszoló pedagógiai koncepcióra teszi le a voksát. Szerinte a konstruktivizmus a legjelentősebb és legmegfelelőbb oktatási teória egy múzeum számára.

E konstruktivista nézőpont egyik fontos megállapítása az, hogy mindaz, amit egy új szituációba (beleértve a múzeumlátogatást) magunkkal hozunk – a kultúránk, a nyelvünk, a családi hátterünk, a társaságunk a múzeumlátogatáson, stb. – befolyásolja, hogy hogyan interpretáljuk (magyarázzuk) a tapasztalatainkat. A környezet, amelyben a tapasztalatainkat szerezzük, befolyásolni fogja a megértésünket.

A konstruktivizmus egy másik alapelve: a jelentést mi magunk hozzuk létre. Vagyis az interpretációnak, amelyet tapasztalatainkból alakítunk ki, érvényessége van a számunkra, még akkor is, ha az nincs összhangban valamely adott kultúra, vagy szakma elfogadott igazságával.

A konstruktivista felfogásnak különös jelentősége van a vizuális kultúra tanításában, a képzőművészeti alkotások értelmezésében és befogadásában. A nézőhöz csak abban az esetben juthat el egy kiállítás, vagy akár egyetlen mű üzenete, ha megtalálja a kapcsolódási pontokat saját élete és a látottak között. Intellektuálisan és érzelmileg is rá kell hangolódni a művekre. Ennek technikáját viszont tanítani is, tanulni is lehet és kell.³⁴

³⁴ KOVÁCS HAJNALKA: A múzeumok és a múzeumpedagógia szerepe a vizuális nevelésben. [2-3 oldal]

III. Gyakorlati rész bemutatása

Gyakorlati foglalkozás előkészítése közben azt tűztem ki célul, hogy olyan formában tudjam bemutatni a múzeumokat, hogy az az óvodás korú gyerekeknek érdekes és figyelemfelkeltő legyen. A gyerekekkel megszerettessem a múzeumokat; játékos formában adjam át nekik a múzeumban lejátszódó szituációkat. Saját nézőpontjukból tudják megközelíteni azt, hogy milyen lehet egy múzeumban lenni, hogyan épül ki egy múzeum anyaga, esetleg milyen tematikus tárlatokból tevődik össze egy múzeum kiállítási anyag.

Bár a Wunderkammerek hasznos közvetítők lehetnek a múzeumok világának bemutatásában a gyerekek felé. Olyan játékos, szinte mesebeli gyűjtemények jöttek létre benne, mint a fenti ábrán is látható.

10. ábra. Ole Worm (Wunderkammer) Museum Wormonium

Ezekben a szobákban, szekrényekben minden furcsaság és érdekesség a gyűjtő oldaláról kiválasztott tárgy helyet kap. Ezek e furcsaságok a gyerekek kíváncsiságát is felkelthetik. Viszont egy ilyen szobának a létrehozása az óvodai környezetben nem kivitelezhető.

A tavalyi gyakorlatomban a gyűjtemények és gyűjtés oldaláról vizsgáltuk meg a múzeumok létrejöttét. Két foglalkozás keretein belül ismerkedhettek meg a gyerekek a múzeumok világával. Az első foglalkozáson egy kis előadást tartottam az óvodásoknak, játékos formában, mely során kérdéseket tettem fel nekik a múzeumokkal kapcsolatban és én is meséltem nekik a múzeumok funkciójáról. Nagyon aktívak voltak, megosztották gondolataikat. A második foglalkozáson olyan tevékenységet próbáltunk ki, mely során a gyűjtemények és gyűjtés, a gyűjtő személyének megvizsgálását vettük alapul. Ehhez egy sajátos ovimúzeumot készítettünk. A gyerekek a csoportszobában lévő játékok közül választhatták ki a számukra legjobban tetszőt. Ezt a játékot elhelyezték a kialakított „játékmúzeumban”. Ezt követően mindenki elmondta, miért azt a játékot választotta.

Amikor a múzeumok bemutatásának gyakorlati foglalkozását készítettem elő ebben az évben szakdolgozatom kapcsán, inkább a tematikus múzeumokhoz nyúltam, a természettudományi múzeumokhoz, ahol egy térség növényvilága és állatvilága kerül bemutatásra.

A természettudományi múzeumok a természeti környezet sokfélségét, megismerését és megőrzését veszi alapul. Mi is ennek a gondolatnak a jegyében a helyi adottságokat felmérve a gyerekek aktív részvételével az óvoda kertjének növényvilágát dolgoztuk fel, ezt különböző érdekes foglalkozásokon belül, mely kapcsán a gyerekek meg tanultak herbáriumot készíteni. Megismerték, hogy milyen növények veszik körül őket, milyen csoportokra oszthatóak, mire van szükségük az élethez, milyen változásokon mennek keresztül az évszakok folyamán. Maguk gyűjtöttek innen növényeket és készítették ezekből a gyűjtött növényekből az óvoda kertről egy-egy képet, kollázs technikával és rajzeszközök alkalmazásával. Ezt a folyamatot: a kert feltérképezését, a növények megismerését és az elkészült alkotásokat egy növénytani tárlatban összegeztünk. Ami egyben szólt a gyermekeknek is, hiszen így összegezve láthatták a közös munka eredményét és a pedagógusoknak és szülőknek is. Megjelent egy komplex ismeretterjesztő jelleg. Mivel nem csak természetrajzi ismereteket szereztünk, de azzal hogy létrehoztunk egy tárlatot és eljátszhatták a múzeumi szerep- és feladatköröket, így játékos formában több területen is új gyakorlati és elméleti tudásra tehettek szert.

Az óvodapedagógia mellett biológia szakos hallgató is vagyok a Főiskolán így közel áll hozzám a növénytan ezért arra gondoltam, hogy három különböző foglalkozás keretein belül a gyerekekkel közösen megismerkedünk óvodájuk környezetével és a megszerzett tudást és begyűjtött anyagokból egy növénytani múzeumi részt/tárlatot hozunk létre.

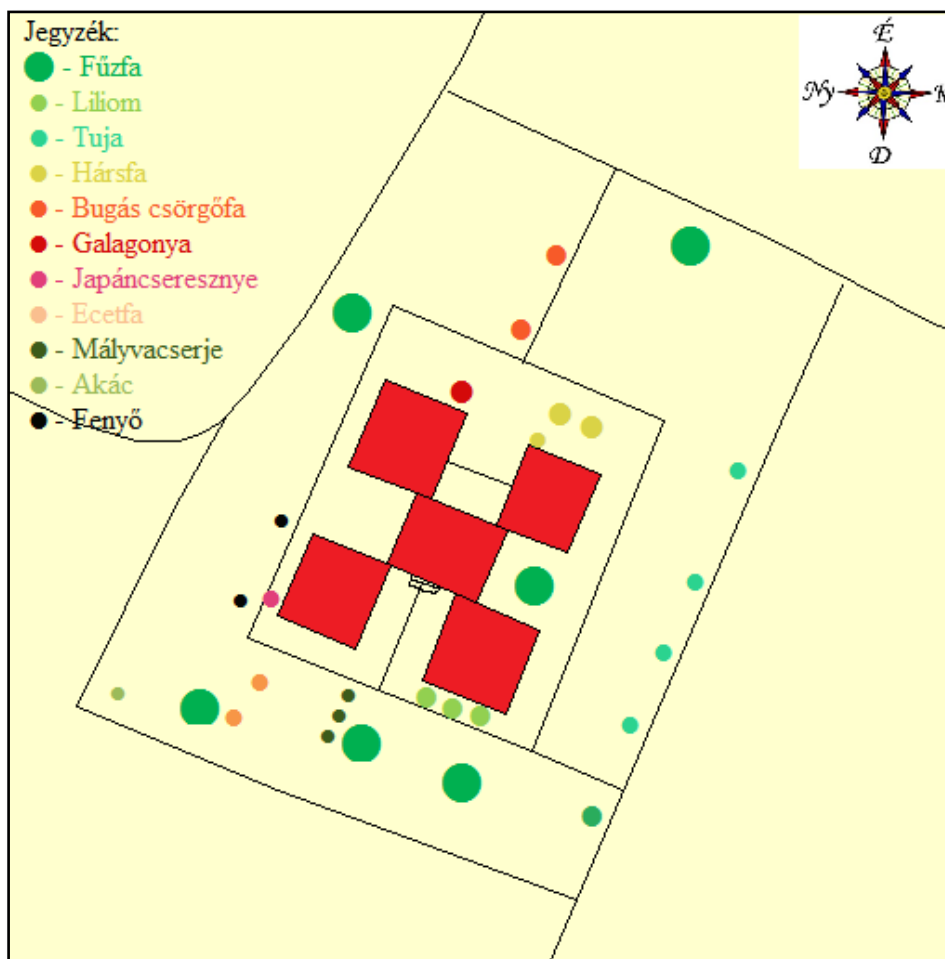
Gyakorlatomat a Nagydobronyi „Napsugár” óvoda középső csoportjába végeztem, a „Mókus” csoportban, melynek létszáma 24 fő.

A dolgozatom gyakorlati részét három foglalkozásban valósítottam meg:

1. Az óvoda kert növényeinek megismerése, levélgyűjtés
2. Alkotások készítése
3. A Növénytani Tárlat létrehozása

III.1. Az óvoda kert növényeinek megismerése, levélgyűjtés

Az óvoda jobb áttekinthetőségéhez készítettem egy vázlatos térképet, mely bemutatja az óvoda elhelyezkedését és az udvaron lévő jellegzetes növényeket.

11. ábra. A Nagydobronyi Napsugár óvoda vázlatos rajza, növényeinek elhelyezkedése
(Saját szerkesztés)

Mielőtt a gyerekekkel kimentem volna az óvoda kertbe a foglalkozás előkészülete részeként elkészítettem az óvoda kert növényteni jellemzését. Összegyűjtöttem a kertbe található növényekről a főbb érdekességeket, adatokat.

Jellemzése: A Föld északi féltekéjén honos, közülük több a Kárpát-medencében is él. Kérge eleinte sima zöld vagy vöröses zöld, később – különösen az alsó néhány méteren – mély, hosszanti barázdákkal felrepedezik. Szórt állású rügyei hosszúkásak, keskenyek, ághoz simulóak, kopaszok, fénylők vagy finoman molyhosak. Két porzóból álló porzós virágok a füzérben rövid, kanalas murvalevek tövében ülnek. A virágok murvalevei zöldes fehérek, csak a tövükön szőrösek. A fűzfák termése két kopáccsal nyíló tok. Leveleinek nyele általában rövid, a lemezek keskenyek, hosszúkásak. A

12. ábra. Szomorúfűz (*Salix alba Tristis*)

fűzfák virágzatát barkának nevezik, virágzatuk felálló, ezért helyesen fűzér, megporzásukat pedig nem a szél, hanem a rovarok végzik.

Felhasználása: A kinin fölfedezése előtt a fűzfakéreg főzete volt a malária legjobb orvossága. A főzet gyulladásgátló, antiszeptikus, lázcsillapító, vérzéscsillapító hatású.

Néphagyományok- babonák-hiedelmek: Az ókori görögök hite szerint a múzsák szent fája volt. Úgy tartották, hogy a múzsák a Helikonon, azaz a Fűzfák hegyén laknak. A középkorban a fűzfát a boszorkányok, tündérek szent fájának tartották. Az európai kultúrában a szomorúfűz (mint neve is mutatja) a boldogtalan szerelem és a gyász jelképe.

Jellemzése: Kelet-Ázsiában, Kína és Korea területén őshonos, Európába a 16. században török közvetítéssel került, díszfaként termesztik. 5-10 méter magas, kerek koronájú fa. Kérge repedezett, világosbarna. Levelei szárnyasan összetettek, 20–40 cm hosszúak. Ősszel a levelek aranyos sárga, majd barna színt kapnak. A nyár második felében virágzik, az apró, illatos sárga, négy szirmú virágok látványos végálló bugavirágzatot alkotnak. Hímnős virágait méhek porozzák. Három élű toktermése felfűjt hólyagra emlékeztet. Színe éretlenül zöld, éretten narancssárgás, ősszel sötétbarna. Egész télen díszíti a fát. A termés sötétbarna vagy fekete, 5–8 mm átmérőjű magokat tartalmaz.

13. ábra. Bugás csörgőfa (*Koelreuteria paniculata* Laxm.)

Felhasználása: Magvai sütvé ehető, de fogyasztásuk nem terjedt el.

Jellemzése: Észak-Amerika keleti részén őshonos, elsősorban az Amerikai Egyesült Államok északkeleti és középanyugati részén található meg.

Az összetett levelek lándzsás vagy keskeny, durván fogazott levélkéből állnak. Ősszel narancssárgára, tűzpirosra színeződnek. Vastag hajtásai sötétbarnák, rozsdabarna szőrrel sűrűn borítottak, érintésük (ahogy a termése is) allergiás

tüneteket okozhat. A virágok kora nyáron, a levelek után nyílnak. Az egyes virágok ötszirmúak. A szirmok fehéresek vagy sárgászöldek. A nyár közepére kifejlődő sötétvörös, szőrös terméscsomók a tél végéig díszlenek, lencse nagyságú csonthéjas termések alkotják. A magvakat gyakran madarak terjesztik.

Felhasználása: Ősi indián gyógynövény. Termését hideg vízben átmosva, megsűrűve, megédesítve rózsaszín, limonádészerű ital nyerhető belőle. Leveleit és termését egyes indián törzsek dohánnal és más levelekkel összekeverve szívták. Terméséből az indiánok teát készítettek, melyet toroköblögetésre és köhögéscsillapításra használtak.

14. ábra. Ecetfa (*Rhus hirta* (L.))

Jellemzése: A Kárpát-medencében is honos faj. Nagy termetű fa (30 m), törzse egyenes, hengeres. Koronája többnyire szabálytalan, ágai elállóak. Levelei kerekdedek, 4-7 cm hosszúak. Sárgásfehér virágai murvalevéllel összenőtt levélhónalji álernyőkben nyílnak. Lombfakadás után, június második felében virágzik. Makkocskas termése rozsdabarna. Hosszú életű (200-300 év), mérsékelt növekedésű fa. Őszi lombszín barnássárga. Kedvelt parkfa.

15. ábra. Kislevelű hárs (*Tilia cordata* Mill.)

Felhasználása: Jó mézelo, szárított virágzata kiváló gyógytea. Teája jó köhögés, meghűlés, stressz és hurutok ellen.

Néphagyományok- babonák-hiedelmek: A dinasztia dicsőségét és bukását jelképezi. A fának gyógyító, végzethozó szerepet tulajdonítottak.

Jellemzése: Észak-Amerika csendes-óceáni őshonos. Mintegy 50 m magasra nő, keskeny fa. Vörösbarna kérge hosszanti rostokban felrepedezik. Ágacskái lapítottak. Lapos hajtásai vízszintesen sűrűn elágaznak. A vezérhajtás ívesen lehajlik. Apró, hegyes pikkelylevelei keresztben átellenesen állnak, csúcsuk az ágtól kissé elálló; a színükön sötétzöld. Lombja illatos. Virágzata toboz. Apró, jellegtelen, alig észrevehető virágai kis csomókban a hajtásvégeken nyílnak. A porzósok kárminvörösek, a termősek kékesek. Hengeres, csaknem gömb alakú toboztermései eleinte kékeszöldek, éretten barnák.

Felhasználása: Tartós fája miatt fontos faipari nyersanyag.

16. ábra. Oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana* (A. Murray bis) Parl.)

Jellemzése: Délkeletre a Balkántól Délnyugat- és Közép-Ázsiáig, a Himalájában és Délnyugat-Kínában is honos. Magassága 15-25 méter. A fiatal fák kérge ezüstös szürke színű, sima. A csúcsi rügyek sötétbarnák vagy majdnem feketék, nagyok, gömbölyűek. Levelei szórt levélállásúak, páratlanul szárnyaltak. Április-május táján virágzik, a porzós virágok akár 4 héttel a termős virágok előtt nyílnak. Porzós

17. ábra. Közönséges dió (*Juglans regia* L.)

virágai 3–10 cm hosszú, lefelé görbülő majd lecsüngő, sárga vagy sárgászöld, vastag barkában fejlődnek. Termős virágai alig észrevehetően helyezkednek el az ágvégeken, bibéik sárga színűek. A virágok szélbeporzásúak. Termése csonthéjashoz hasonló, 4–5 cm hosszú, gömbölyű, világosbarna, zárt kupacsú makk, amit diótermésnek is neveznek.

Felhasználása: Termését élelmezési célra hasznosítják. Gyógyászati felhasználás céljára gyűjteni a leveleket és a termés zöld burkát szokták. Levéldrogját külsőleg lemosásra, borogatásra alkalmazzák felületes gyulladásoknál (ekcéma). Belsőleg a népi gyógyászatban gyomorhurut kezelésére, vértisztítóként használták. A juglon sejtkárosító hatása miatt azonban huzamosabb használata nem ajánlott. A szárított héjat haj-, vagy bőrfestésre lehet használni.

Néphagyományok- babonák-hiedelmek: Planetáris megfelelője a Nap, ennél fogva férfias, tűz elemű. Az ókori rómaiak Jupiter szent fájának tartották. Szerelmi és termékenységi jelkép. A dió a megvilágosodás fája. Egyes hiedelmek szerint a zsebben hordott dió megóv a reumatikus fájdmaktól és a boszorkányok rontásától. A magyar néphagyományban: A karácsonyi éjféli misén az oltárhoz menő pap elé szokás diót szórni, hogy bőséges legyen a következő évi termés.

Jellemzése: Kanadában és az Amerikai Egyesült Államokban is őshonos. Felálló szárú, gyors növekedésű, 2-5 méter magasra megnövő cserje vagy kis fa. Kérge sárgásszürke, hosszanti irányban repedezett. Átellenesen álló, hosszú nyelű levelei széles tojásdadok. A levelek válla lekerekített vagy gyengén szíves, széle egyenlőtlenül fogazott. Felül simák, kopaszak, világoszöldek, a fonákjuk szürkészöld, pelyhesen szőrös. Az 5 pártacimpájú virágok laza, gazdagon ágas, végálló lapos bogernyőben nyílnak. A sárgás árnyalatú, apró, termős virágokat nagy mutatós, hófehér meddő virágok veszik körül. A termős virágok sajátos illata vonzza a legyeket. Termése borsónyi, gömb alakú, üvegesen fénylő piros, húsos, csonthéjas.

Felhasználása: Frissítő, bélhurut, húgyúti bántalmak, hasmenés ellen is hatásos. A kányabangita hatásos görcsoldó.

Jellemzése: Kelet-Ázsiából származó faj. 8-10 méterre is megnövő fa. A japáncseresznye levele a végén hirtelen elkeskenyedik, majd hosszú hegyben végződik, a levél széle egyenletesen, aprón fogazott, a fogak előre állnak és finom szálkaszerű hegyben végződnek.

A cseresznyevirág Japán nemzeti jelképe és a japán identitás része.

18. ábra. Kányabangita (*Viburnum opulus* L.)

19. ábra. Japáncseresznye (*Prunus serrulata* Lindl.)

Néphagyományok- babonák-hiedelmek: A cseresznye virága nemzeti virág, sok zenei, képzőművészeti és irodalmi mű témája. A japánok a virágnéző ünnepeket (hanami) országszerte mindenütt megtartják, a cseresznyevirágzás idejétől függően időbeli eltéréssel.

Jellemzése: Az Egyesült Államok délkeleti részein őshonos fafaj. Mérgező kérge szürkésbarna, hálózatosan repedezett. Levelei páratlanul szárnyaltak, ép szélű levélkéi kicsípett csúccsal rendelkeznek, fonákjuk ezüstös, kékesszürke. Levéllemeze vékony. Pillangós virágai csüngő fűrtökben

20. ábra. Fehér akác (*Robinia pseudoacacia* L.)

nyílnak, fehérek. Virágfüzérének hossza a néhány centimétertől a tíz-húsz centiméteres füzérig terjedhet. Termése öt-tíz centiméter hosszú csupasz, vörösesbarna hüvely, mérgező magjai vese alakúak. A hüvely télen, illetve tavasszal nyílik fel. A talajra hulló magok évtizedekig csírázó képesek maradnak.

Felhasználása: Az akácvirág a méhészek számára igen fontos, mivel a legjelentősebb mézelők közé tartozik.

Néphagyományok- babonák-hiedelmek: A népi megfigyelés szerint, ha kétszer virágzik az akác, akkor hosszú ős lesz.

Jellemzése: A szubtrópusokról, Indiából, Kínából származik. Hazánkba török közvetítéssel jutott el. 2-3 m magasra növő cserje. Virágaik változatos színűek, szabályos kehely alakúak.

Felhasználása: Koreában időtlen idők óta jelen van, leveleiből teát főznek, szirmait pedig elfogyasztják.

21. ábra. Kerti mályvacserje (*Hibiscus syriacus* L.)

Jellemzése: Az Amerikai kontinensen őshonos. A tőlevélrózsából, amely szürkészöld színű, kihegyezett levelekből áll, 1-3 méter magas virágszáron 50-500 fehér, harang alakú virágokból álló virágzat fejlődik.

Felhasználása: Az indián népgyógyászat nagyra becsült növénye. A jukka termése a magvak eltávolítása után főzve fogyasztható. A nagy virágszirmokat salátához használják. A zsenge virágszárakat úgy fogyasztják, mint a spárgát. A rostos leveleket csíkokra tépve kötelet, kosarat, halászhálót készítenek belőle.

22. ábra. Kerti Pálmaliliom
(*Yucca filamentosa* L.)

Miután az óvodakert növényeit személyesen is megismertem és feltérképeztem, az adatgyűjtés után került sor az

első gyakorlati foglalkozásra. A legelső foglalkozás a tavalyi tevékenységek felelevenítésével kezdődött, mely során megbeszéltük mivel foglalkoztunk egy évvel ezelőtt. A gyerekek többsége jól emlékezett a tavalyi foglalkozásra, aktívak voltak, felelevenítették a történeteket.

Ezt követően felvázoltam, hogy a mai foglalkozáson mivel fogunk foglalkozni, mit szeretnénk csinálni. Céлом a gyerekekkel megismertetni a körülöttük lévő növényeket, azok hasznát és fontosságát. További célunk az óvodakert növényei leveleinek a begyűjtése.

A foglalkozás elején a gyerekekkel közös beszélgetést folytattam a növényekről, bent a csoportszobában. A következő dolgokról kérdeztem őket:

- Milyen növényeket ismernek?
- Mi a különbség a kint is benti növények között?
- Ha kiültetnénk a benti virágokat, életben maradnának?
- Miből táplálkoznak a növények?
- Ismeritek-e mit nevezünk dísznövényeknek?

A benti beszélgetés után a gyerekekkel kimentünk az udvarra, hogy megnézzük milyen növények találhatóak az udvaron. Itt is folytattunk egy kis beszélgetést, mely során is pár kérdést tettem fel, amelyek a következők:

- Mi van körülöttünk?
- Milyen játékokat láttok?
- Milyen növényeket láttok?
- Mire jók a fák?
- Milyen színűek a fákon lévő virágok tavasszal?
- Miért hullatják le a fák a leveleiket?

- Nyáron, ha meleg van, hová bújunk el, a nap sugarai elől?

Továbbá elmondtam a gyerekeknek, hogy a növényeket 3 csoportba lehet osztani, ezek a:

- Lombkoronaszint
- Cserjeszint
- Gyepszint

Az ovi területén milyen növényeket láttok legtöbbet? (Lombkorona)

A kérdések után egy kis játék következik! Kezdhethük is. A játékunkhoz mindenkinek szépen kell állnia egy helyben. Úgy kell tennünk, mintha mi is fák lennénk. A fa különböző részeit utánozzuk.

A fa **törzse** – álljunk egy helyben, kezünket tegyük hátra.

A fa **lombja** – kezünket emeljük fel, aztán mozgassuk egy kicsit meg, mintha fújná a szél a lombot.

A fa **gyökere** – guggoljunk le, mintha a talajba gyökereznénk lefelé.

Most, hogy imitáltuk a fát, tegyünk egy kört óvoda udvara körül, nézzük végig a fákat és közben mesélek nektek róluk érdekes dolgokat.

Mielőtt elindulnánk, a gyerekek húznak egy-egy levelet egy kistáskából és megkeressük azt a növényt, amelyikről az a levél származik. A séta közben a gyerekekkel együtt leveleket gyűjtünk a múzeumunk kialakításához. Mindenki nagyon ügyesen gyűjtötte a leveleket, rengeteg levelet sikerült összegyűjteni.

23. ábra. Séta és levélgyűjtés az óvoda körül

A sok levelet, amit összegyűjtöttünk hasznosítani is kell, herbáriumot készítünk most belőle. A herbáriumkészítéshez szükségünk van újságpapírra és valamilyen nehéz tárgyra. Az újságpapír közzé helyezük a leveleket és rátesszük a nehezeket. Ezeket a leveleket fogjuk felhasználni a következő foglalkozáson.

Az óvoda körbejárása és a növények áttanulmányozása után a játékra került a sor. Két játékot játszottam a gyerekekkel.

1. Játék. **Hegy-völgy**

A játék menete: A játékosok egy körön belül összevissza sétálgatnak. Ha a játékvezető azt mondja, hogy völgy, mindenki leguggol ott, ahol van. Ha azt, hogy hegy, mindenki megáll ott, ahol van. Aki eltéveszti, kiesik a játékból.

A fejlesztés lehetőségei: Gyors reagálás, térbeli tájékozódás.

24. ábra. „Hegy-völgy” játék

2. Játék. **Favágós játék**

A játék menete: Kb. 6 gyerek "fa" lesz: álljanak egymástól néhány méternyire. A többiek mind olyan élőlények, melyek élete a fához kötődik, pl. madár, mókus, rovar, hernyó, stb. Minden élőlény álljon egy-egy fa mellé.

Ha a játékvezető azt kiáltja: "gyerünk!", mindenkinek új fához kell szaladnia. Eközben mindenki a kiválasztott állat nevét kell, hogy utánozza, amíg oda nem ér a másik fához!

A játék nehezebbé válik, ha néhány fát favágók kivágnak, a megmaradtak egyre távolabb kerülnek egymástól.

Végül, mindenki az utolsó megmaradt fa körül szorong. Kérdezzük meg, hogy miért van szükség a fára?

A fejlesztés lehetőségei: Koncentráció és gyorsaság fejlesztése.

25. ábra. „Favágós játék”

A játék elején kijelöltem, hogy kik lesznek a fák és kik az állatok, kiosztottam a gyerekeknek, hogy milyen állatok lesznek, és elpróbáltuk milyen hangokat kellesz kiadni a játék közben. Az ovisok először a játékot félve kezdték, számukra még ismeretlen volt. Többszöri nekifutásra sikerült elsajátítaniuk a játékot. Viszont fejleszteni tudtam a gyerekek készségeit, új ismereteket adhattam át nekik.

III.2. Benti foglalkozás. Alkotások készítése az ovimúzeumba

A második foglalkozásra a következő hónapban került sor, amikor a levelek kipréselődtek és alkalmassá váltak a felhasználásra. A foglalkozás kezdetén visszaidéztük az előző foglalkozást, a kinti levélgyűjtést és az azzal egybekötött játékokat. Megbeszéltük, hogy az összegyűjtött levelekből hogyan készítettünk herbáriumot. Ezen a foglalkozáson a célunk, hogy elkészítsük a múzeumba szánt alkotást, mely egy olyan kép lesz, ami az ovikertet ábrázolja.

Készítettem egy szemléltető képet, ezt bemutattam a gyerekeknek és felfüggesztettem a táblára, hogy mindenki számára látható legyen. Megbeszéltük, hogy mit ábrázol a kép valamint az elkészítési módját, hozzávalókat. Elsősorban kiosztottam a lapokat a gyerekeknek, amelyen már rajta volt a környezet színezettsége: égbolt – kék, gyepszint – zöld, és talajszint – barna. Ezt követően kiosztottam a kipréselt leveleket, ragasztékot, színes ceruzát. A gyerekek első feladata a fák törzsinek a megrajzolása volt, amint ezzel végeztek a leveleket ragasztották fel a lapra. A levelek felragasztása után vattát osztottam ki mindenkinek, ezt felhő formájában ragasztották oda a lapra. A továbbiakban mindenki kidíszíthette a saját munkáját tetszése szerint. A képre kislányokat, kisfiukat és virágokat rajzoltunk. A foglalkozás végén a munkákat megcímeztem és összegyűjtöttem.

Az elkészült munkákat hazavittem és előkészítettem a harmadik foglalkozásra, a kiállítás és a tárlat előkészítésére.

26. ábra. Munkák készítése az ovimúzeumba

III.3. Benti foglalkozás. Ovimúzeum létrehozása

Előzményekben a múzeum kialakításához szükséges eszközöket otthon készítettem el. Elsősorban készült egy plakát, mely az előző két foglalkozás képanyagát tartalmazza. A múzeumnak neve is lett: „Mókuska Tárlat”. A Tárlat három darab állványt tartalmaz, melyből az egyik az általam készített herbáriumok láthatóak és az azok jellemzése. A herbáriumok az óvodakert növényeiről a gyerekekkel közösen begyűjtött leveleket tartalmazzák. A másik két állványon a gyerekek munkáit állítottam ki, minden munkához címzés is társul.

A csoportszobában található 4 asztal, amin létrehoztam a kiállítást. Egy asztalon az előző két foglalkozást megörökítő fényképek sorozata volt látható valamint múzeum neve: „Mókuska tárlat”.

27. ábra. Az ovimúzeum - „Mókuska tárlat”

Amikor az összegző tárlatot készítettem elő fontos volt számomra, hogy egyben informatív legyen a kiállítási anyag (a kertben található növények ismertetésével), ami leginkább a felnőtteknek szól; valamint a gyerekek saját magukra felismerve a fotókon és munkáikban, rajzaikban pozitív visszajelzést kapjanak a közösen eltöltött időről.

A kiállított tárlat megtekintéséhez feladatuk is volt a kíváncsiskodóknak. A gyerekektől egy dalocskát kértem eléneklésre, ez volt szükséges a belépéshez. A gyerekek közösen énekeltek, ami után kiosztottam a belépőjegyet. Aki megkapta a jegyét megtekinthette a tárlatot, megkereshette saját munkáját. A gyerekekért érkező szülők is kaptak belépőjegyet és gyerekekkel együtt tekinthették meg a „Mókuska Tárlatot”.

A múzeum feladatköreinek eljátszása egyben zajlott a megtekintésével. A jegyszedő személyében én osztottam ki a belépőkártyákat. Belépés után az óvónő volt a tárlatvezető és a dada a biztonsági őr/ teremőr szerepét töltötte be. A gyerekek a szüleikkel együtt a látogatók és alkotók szerepét öltötték magukra.

Véleményem szerint a foglalkozások a megfelelő módszertani követelmények szerint zajlottak le. A foglalkozások keretein belül sikerült létrehozni egy olyan tárlatot és összeállítanunk egy olyan kiállítási anyagot, melynek segítségével eljátszhattunk egy múzeumlátogatási helyzetet is. Úgy gondolom sikerült a foglalkozásokkal egy kicsit közelebb hoznom a gyerekekhez a múzeumok világát. Játékos formában ismerkedhettek meg egy tárlat elkészítési folyamatával. A gyerekeknek ez új élményt adott, a foglalkozásokon örömmel és kíváncsisággal vezérelve dolgoztak. Számomra is nagy élmény volt a kicsikkel együtt dolgozva elérni a kitűzött feladatokat.

ÖSSZEGZÉS

A múzeum egyaránt fontos a ma és a jövő nemzedékének. A múzeumok által betekintést nyerhetünk a múlt érdekességeibe, egy új ajtót nyithatunk a múltunk, kultúránk és világunk megismeréséhez vezető útra.

Az óvodapedagógus szakmáján belül a múzeumot különböző célokra is felhasználhatja. Ezek közül legfontosabb a gyerekek fantáziájának fejlesztése a bennük munkálkodó kíváncsiságra építkezve.

Többek között a múzeumok látják el azon fontos feladatot, hogy megtartsák és megismertessék a jelenkor emberét a múltból fennmaradt tárgyi emlékekkel, hiszen minden arra épül, mint ahogy azt a mondás is tartja: "Múlt nélkül nincs jövő." Valamint arra, hogy a „tudás” őrzői és közvetítői legyenek számunkra. A múzeumban látott tárgyak minden életkorban másképp szólítanak meg minket, a gyerekek is sokat okulhatnak abból, ha megpróbálják a tárgyakhoz kötött viszonyukat vizsgálni és értelmezni. Ebben az értelmezésben van fontos szerepe a pedagógusnak, aki ezt a folyamatot érdekessé teheti a gyermekek számára.

A tudás közvetítése és átadása párhuzamba hozható a pedagógia feladatainkkal, ezért is volt fontos számomra a kiválasztott téma és annak feldolgozása óvodai környezetben. Három foglalkozást vezettem le a középső csoportos óvodások számára, mely során a gyerekek tudását, ügyességét és kreativitását fejlesztettem. A gyerekek által készített alkotásokat egy közösen létrehozott „Mókuska Tárlat”-ban összegeztük, amelyben elhelyezve megelevenítettük a múzeum működését, funkcióját. Egy hosszabb folyamat előzte meg a tárlat elkészültét, amelynek kapcsán, a gyerekek megismerték egy tematikus kiállítás anyagának az összeállítására és bemutatására szükséges folyamatokat. Az első foglalkozás keretein belül játékosan megismerkedtünk az óvodai kerttel, herbáriumot készítünk, és új fényben mutathatom be azt a környezetet, ami csak a játék tere volt számukra; majd a herbárium és a kertben gyűjtött termékek felhasználásával, kollázs és grafikai megoldások segítségével készítettek egy-egy saját képet az óvodakertről; és a harmadik találkozásunkkor zártuk ezt a folyamatot a „Mókuska tárlat” létrehozásával és megnyitásával.

Hosszú utat jártam be, amíg a múzeumok történetének megismerésével és a múzeumpedagógia módszereket tanulmányozva eljutottam a gyakorlati foglalkozás összeállításához és levezetéséhez. Ahogyan létrejött a „Mókuska Tárlat” a foglalkozások végén, úgy áll előttem a szakdolgozatom is egy hosszú folyamat összegzéseként. Örömmel tölt el, hogy a lapjain szereplő témakört feldolgozva új ajtók nyíltak meg előttem.

РЕЗЮМЕ

У дитячому садку вихователь може використовувати музей для досягнення різної мети. Серед них найбільш важливим є розвиток дитячої уяви. У сучасному неспокійному світі, діти дуже сприйнятливі до нових речей, дізнаються про чудеса сучасної технології, ростуть в цьому дусі, це є для них природним середовищем.

Зміни прискореного темпу життя важко слідувати, але важливо звертати нашу увагу на вивчення минулого. Все, що відбувалося у минулі часи впливає на наше повсякденне життя. Ми повинні знати свою історію, щоб вчитися з досвіду наших предків, подій минулого, щоб одні й ті ж помилки знову не робити. Ми повинні зберегти наші традиції, звичаї та цінності, від яких залежить подальший розвиток культури кожної нації. Музеї виконують важливе завдання -зберігати і підвищувати інформованість про минуле, так як все побудовано на ньому, не дарма говориться: "Немає майбутнього без минулого". Об'єкти, які бачимо в музеї, є важливими для дітям, тому що вони можуть багато вчити з того, як вони відносяться до того об'єкта.

Передача та посередництво знань дуже близькі до наших завдань, тому вибрана тема і застосування його в дошкільному середовищі були для мене дуже важливими. Я провела три заняття з середньою групою дошкільнят, при яких я брала за основу знання, вміння та креативність дітей. Малюнки, які були створені дітьми ми включили до заснованої «Експозиції Білочки», за допомогою ми змогли самі ознайомитися з діяльністю та функціонуванням музею. Створенню експозиції передував довгий процес, при якому діти ознайомилися з складанням та показом матеріалів експозиції. У першому заняття за допомогою ігор ми ознайомилися з природою в саду великобронської ДНЗ, створили гербарій, а також змогли показати у новому світлі те середовище, яке вони використовували тільки для ігрової діяльності; після чого за допомогою гербарію та плодів ми створювали власні картини, графіки, колажі. На третьому заняття ми закінчили цей процес, створивши та відкривши «Експозицію Білочки».

Я пройшла довгий шлях у впізнання історії музеїв та методики музейної педагогіки, дійшла до створення та проведення практичного заняття. Робота над текстом дипломної роботи дала мені таке знання яку можна використовувати у різних галузях педагогічної діяльності і pomoже здійснювати такі проєкти в майбутньому, яка зближує дітей з музеями.

IV. Mellékletek

IV.1. Irodalomjegyzék:

1. A Francia Louvre múzeumának honlapja: <http://www.louvre.fr/en> (Letöltés ideje: 2016.04.12)
2. BALOGH ANDRÁS: A kert művészete. Műhelytitkok. Corvina kiadó, Budapest.
3. Bécsi Belvedere múzeum hivatalos honlapja: <https://www.belvedere.at/> (Letöltés ideje: 2016.04.21)
4. Belvedere múzeum hivatalos honlapja: <https://museu.ms/highlight/details/110071/our-top-pick-belvedere> (Letöltés ideje: 2016. 04. 21)
5. British múzeum hivatalos honlapja: <http://www.britishmuseum.org/> (Letöltés ideje: 2016.04.12)
6. Ermitage múzeum hivatalos honlapja: <https://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/> (Letöltés ideje: 2016.04.12)
7. GROZDITS JUDIT: A Magyar Nyelv Értelmező Szótára, Második kötet. Akadémia kiadó, Budapest, 1979.
8. HAJNAL M. HAJNALKA: Múzeumpedagógia az óvodában, Akadémiai Óvoda és Bölcsőde, 2012. október 16, <http://jovoiskolaja.hu/muzeumpedagogia-az-ovodaban-2/> (Letöltés ideje: 2016. november 6)
9. HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kuntskammer mint játéktér. Válogatás a Café Babel 1994/4 számában megjelent tanulmányokból. Készült a TÁMOP-4.1.2.-08/2/A/KMR-2009-0052 pályázat keretében. 1994.
10. <http://nagydobrony.com.ua/index.php/intezmenyek/ovoda/magyar/109-nagydobronyi-ovoda> (Letöltés ideje:2018. április 18)
11. JAMES CLIFFORD. Fordította: KARÁDI ÉVA. Kiállított kultúrák. Osiris, 2000.
12. JOÓ JULIANNA: Szerepjáték alkalmazása múzeumban, 2014. nov. 23, http://www.tani-tani.info/szerepjatek_muzeumban (Letöltés ideje:2016.október 3)
13. KOVÁCS HAJNALKA: A múzeumok és a múzeumpedagógia szerepe a vizuális nevelésben. Művészeti Intézet, Vizuális Nevelés Szakcsoport, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar. 6000 Kecskemét, Kaszap u. 6-14., Magyarország.
14. Louvre múzeum honlapja: http://www.louvre.fr/sites/default/files/medias/medias_fichiers/fichiers/pdf/louvre-plan-information-english.pdf (Letöltés ideje:2016.04.12)

15. Matthew Immanuel Wiencke: Johann Winckelmann. German art historian
<http://www.britannica.com/biography/Johann-Joachim-Winckelmann> (Letöltés ideje: 2016.04.21)
16. Művészettörténet 9. évfolyam. Témák és formák. Városi mecenatúra.
[http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-9-
evfolyam/varosi-mecenatura/lorenzo-de-medici-a-mecenas](http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-9-
evfolyam/varosi-mecenatura/lorenzo-de-medici-a-mecenas) (Letöltés ideje: 2016.04.12)
17. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 53-63 p.
1875
18. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004.

IV.2. Ábrák jegyzéke

1. ábra. Lorenzo de Medici (1449-1492)

<http://www.kleio.org/en/history/famtree/vip/1894/> (Letöltés ideje: 2014.04.21)

2. ábra. Franz Ferdinand (1863–1914)

<http://www.biography.com/people/franz-ferdinand-9300680> (Letöltés ideje: 2014.04.21)

3. ábra. Kircherianum Kunstkammer

<http://www.voyrich.nu/history.html> (Letöltés ideje: 2016.04.21)

4. ábra. Johann Joachim Winckelmann (1717- 1768)

<http://www.metmuseum.org/toah/works-of-art/48.141/> (Letöltés ideje: 2016. 04. 21)

5. ábra. Louvre múzeum, Párizs

<http://famouswonders.com/louvre-museum-in-paris/> (Letöltés ideje: 2016.04.12)

6. ábra. Bécsi Belvedere múzeum

<https://museu.ms/highlight/details/110071/our-top-pick-belvedere> (Letöltés ideje: 2016. 04. 12)

7. ábra. Ermitage múzeum, Szentpétervár

<http://www.saint-petersburg.com/museums/hermitage-museum/> (Letöltés ideje: 2016. 04. 21.)

8. ábra. British múzeum, London

<http://www.willgoto.com/1/146457/liens.aspx> Letöltés ideje: 2016.04.21

9. ábra. Múzeumpedagógiai foglalkozás az Iparművészeti Múzeumban

<http://www.imm.hu/hu/muzped> (Letöltés ideje: 2016.04.21)

IV.3. Hivatkozások jegyzéke

1. GROZDITS JUDIT. A Magyar Nyelv Értelmező Szótára, Második kötet. Akadémia kiadó, Budapest, 1979. [1129. oldal]
2. JAMES CLIFFORD. Fordította: KARÁDI ÉVA. Kiállított kultúrák. Osiris, 2000. [2. bekezdés]
3. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 1875. [54. oldal]
4. Letöltve: Művészettörténet 9. évfolyam. Témák és formák. Városi mecenatúra. [2. bekezdés]
5. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 1875. [54. oldal]
6. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 1875. [55. oldal]
7. HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kuntskammer mint játéktér. Válogatás a Café Babel 1994/4 számában megjelent tanulmányokból. Készült a TÁMOP-4.1.2.-08/2/A/KMR-2009-0052 pályázat keretében. [70-72. oldal]
8. HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kuntskammer mint játéktér. Válogatás a Café Babel 1994/4 számában megjelent tanulmányokból. Készült a TÁMOP-4.1.2.-08/2/A/KMR-2009-0052 pályázat keretében. [75. oldal]
9. HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kuntskammer mint játéktér. Válogatás a Café Babel 1994/4 számában megjelent tanulmányokból. Készült a TÁMOP-4.1.2.-08/2/A/KMR-2009-0052 pályázat keretében. [76. oldal]
10. HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kuntskammer mint játéktér. Válogatás a Café Babel 1994/4 számában megjelent tanulmányokból. Készült a TÁMOP-4.1.2.-08/2/A/KMR-2009-0052 pályázat keretében. [76. oldal]
11. HORST BREDEKAMP. Fordította: UJVÁRI PÉTER: A Kuntskammer mint játéktér. Válogatás a Café Babel 1994/4 számában megjelent tanulmányokból. Készült a TÁMOP-4.1.2.-08/2/A/KMR-2009-0052 pályázat keretében. [77. oldal]
12. Matthew Immanuel Wiencke: Johann Winckelmann. German art historian Letöltés ideje: 2016.04.21. [1. bekezdés]
13. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 1875. [53. oldal]
14. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [5. oldal]
15. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 1875. [55-56. oldal]
16. Letöltve: Louvre múzeum honlapja. (Letöltés ideje: 2016.04.12. [1-3 bekezdés])

17. Letöltve: Louvre hivatalos honlapja. Letöltés ideje: 2016.04.12. [1. bekezdés]
18. Letöltve: Belvedere múzeum hivatalos honlapja. Letöltés ideje: 2016. 04. 12. [1. bekezdés]
19. Letöltve: Ermitage múzeum hivatalos honlapja. Letöltés ideje: 2016.04.21. [1. bekezdés]
20. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 1875. [56. oldal]
21. Letöltve: British múzeum hivatalos honlapja. Letöltés ideje: 2016. 04. 12. [1. bekezdés]
22. PULSZKY FERENCZ: A múzeumokról. Vasárnapi Újság XXII. 1875. VIII. 1. 31. sz. 1875. [58-59. oldal]
23. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [4-5. oldal]
24. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [5. oldal]
25. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [11-12. oldal]
26. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [12. oldal]
27. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [13. oldal]
28. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [14. oldal]
29. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [24. oldal]
30. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [25. oldal]
31. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [28-29. oldal]
32. TÖRÖK PETRA: Múzeumok mindenkinek. Budapest, Studio 1 Kft. 2004. [29. oldal]
33. Letöltve: Hajnal M. Hajnalka: Múzeumpedagógia az óvodában, Akadémiai Óvoda és Bölcsőde, 2012. október 16. Letöltés ideje: 2016. november 6. [4. bekezdés]
34. KOVÁCS HAJNALKA: A múzeumok és a múzeumpedagógia szerepe a vizuális nevelésben. Művészeti Intézet, Vizuális Nevelés Szakcsoport, Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar. 6000 Kecskemét, Kaszap u. 6-14., Magyarország. [2-3 oldal]
35. Letöltve: <http://nagydobrony.com.ua/index.php/intezmenyek/ovoda/magyar/109-nagydobronyi-ovoda>. Letöltés ideje: 2018. április 18. [1-2 bekezdés]

V. Gyakorlati rész mellékletei

V.1. A Nagydobronyi Napsugár Óvoda bemutatása, a kert növényeinek táblázata

A Nagydobronyi „Napsugár” Óvoda az Ungvári járás legnagyobb magyar tannyelvű óvodája”, 1986 márciusában nyitotta meg kapuit a gyerekek előtt 160 férőhellyel és 7 csoporttal.

A 2017-2018-as évet 178 gyerekkel kezdték, korosztály szerinti csoportbontásban: 1 bölcsődei, 1 kiscsoport-, 3 középső-, 2 nagycsoporttal. 17 szakképzett óvónő, vezetőnő, módszerész, pszichológus, zenenevelő, valamint 36 kisegítő személyzet gondoskodik a gyerekekről. Az óvoda saját konyhával és tornateremmel is rendelkezik.

Az óvoda kétszintes épület, a falu központjában található. Az óvodát körbe lehet sétálni, körülhatárolt területtel rendelkezik. A bejárata előtt egy nagyobb játszótér van, faházikókkal, csúszdával, mászókával, libikókával és egyéb játékokkal ellátva.³⁵

A kertben található növények táblázata:

N ⁰	Magyar név	Latin név
Lombkoronaszint		
1	Szomorúfűz	<i>Salix alba</i> Tristis
2	Bugás csörgőfa	<i>Koelreuteria paniculata</i> Laxm.
3	Ecetfa	<i>Rhus hirta</i> (L.)
4	Kislevelű hárs	<i>Tilia cordata</i> Mill.
5	Oregoni hamisciprus	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i> (A. Murray bis) Parl.
6	Közönséges dió	<i>Juglans regia</i> L.
7	Kányabangita	<i>Viburnum opulus</i> L.
8	Japáncseresznye	<i>Prunus serrulata</i> Lindl.
9	Körte	<i>Pyrus</i> L.
10	Cseresznye	<i>Prunus</i>
11	Fehér akác	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.
12	Erdeifenyő	<i>Pinus sylvestris</i> L.
Cserjeszint		
13	Kerti mályvacserje	<i>Hibiscus syriacus</i> L.
14	Kerti Pálmaliliom	<i>Yucca filamentosa</i> L.

³⁵ Letöltve: <http://nagydobrony.com.ua/index.php/intezmenyek/ovoda/magyar/109-nagydobronyi-ovoda>.
[1-2 bekezdés]

V.2. Óravázlat táblázatok

Nagydobronyi Napsugár Óvoda „Mókus csoport” (középső) 24 gyermek, 4-5 évesek	I. Foglalkozás
Kinti foglalkozás. Az óvoda kert növényeinek megismerése, levélgyűjtés	
Cél: A gyerekekkel megismertetni az óvodában lévő növényeket, azok jellegzetességeit	
Téma: 1. Beszélgetés a növényekről - Mi van körülöttünk? - Milyen játékokat láttok? - Milyen növényeket láttok? - Mire jók a fák? - Milyen színűek a fákon lévő virágok tavasszal? - Miért hullatják le a fák a leveleiket? - Nyáron, ha meleg van, hová bújunk el a nap sugarai elől? 2. Az otthoni feladatok kiosztása 3. A foglalkozás összegzése, a gyermekek megdicsérése.	
Feladat: A séta során levelek gyűjtése, azok kipróbálása, herbárium készítése	
Időbeosztás: 10:00-10:10 – előkészület, felöltözködés 10:10-10:15 – kisétálás az udvarra 10:15-10:20 – beszélgetés a növényekről 10:20-10:25 – az óvodaudvar körbesétálása, érdekességek a növényekről, levélgyűjtés 10:25-10:35 – játékok a gyerekekkel	
Értékelés: A foglalkozás sikeresnek mondható. A gyerekek aktívak voltak, kérdezősködtek. Tetszett nekik a kinti foglalkozás, a séta az óvoda körül. Sokan közülük nagyon energikusak voltak. A két játék közül a „Hegy-völgy” játék nagyon jól sikerült, tetszett mindenkinek. A „Favágós játék” ismeretlen volt, akkor játszották először még, kicsit több ideig tartott, míg belejöttek és megértették.	
Feltételek: Megfelelő mennyiségű levél összegyűjtése, a herbáriumkészítés megtanítása a gyerekekkel.	

Nagydobronyi Napsugár Óvoda „Mókus csoport” (középső) 24 gyermek, 4-5 évesek	II. Foglalkozás
Benti foglalkozás. Alkotások elkészítése az ovimúzeumba	
Cél: A gyerekek kézügyességének és kreativitásának a fejlesztése	
Téma: Beszélgetés az előző foglalkozásról. Alkotások készítése	
Feladat: Az összegyűjtött levelek megvizsgálása, megnevezése	
Időbeosztás: 10:00-10:05 – Előkészület 10:05-10:10 – Lapok, ragaszték, ceruza, levelek kiosztása 10:10-10:25 – A levelek lapra ragasztása 10:25-10:30 – Vatta (felhő) ráragasztása a lapra 10:30-10:35 – A munka dekorálása, színezés 10:35-10:40 – A kész munkák megcímzése, összeszedése	
Értékelés: A foglalkozás összegzése, a gyermekek megdicsérése. A gyerekek ügyesen elkészítették a munkákat. A munka folyamán több gyerek is segítséget kért, a ragasztásban és rajzolásban is. Ezeknek a gyerekeknek több időre volt szükségük az elkészítéshez, de ügyesen végeztek vele. Mindenki kreatív, egyedi alkotást hozott létre.	
Feltételek: Az alkotáshoz szükséges kellékek megléte.	

Nagydobronyi Napsugár Óvoda „Mókus csoport” (középső) 24 gyermek, 4-5 évesek	III. Foglalkozás
Benti foglalkozás. Ovimúzeum létrehozása	
Cél: A Tárlat létrehozása és a múzeumi szerepkörök megelevenítése	
Téma: Óvoda múzeum gyerekszemmel	
Feladat: A gyerekeknek be kell jutni a múzeumba és el kell játszani a múzeumban tevékenykedő emberek feladatköreit	
Időbeosztás: 14:45-14:50 – Előkészület, a múzeum berendezése 14:50-14:55 – A belépőjegyek kiosztása, a gyereke dalt énekelnek érte 14:55-15:05 – A múzeum körbejárása, saját alkotások megkeresése 15:05-15:10 – A gyerekek hazamenetele szüleikkel	
Értékelés: A múzeumi részleg kialakítása megfelelőnek bizonyult. A gyerekek számára szemmagasságnak megfelelően volt kialakítva a Tárlat. A gyerekek a belépéshez szükséges feladatokat kiválóan teljesítették. Az óvodások megkeresték a saját munkájukat és örömmel mutatták be szüleiknek.	
Feltételek: Múzeumi részleg kialakítása (a csoportszobában), az elkészült munkák kiállítása a múzeumba.	

V.3. Gyakorlati rész ábra jegyzéke:

10. ábra. Ole Worm (Wunderkammer) Museum Wormonium

<https://www.atlasobscura.com/articles/ole-worm-cabinet> (Letöltés ideje: 2018.05.01)

11. ábra. A Nagydobronyi Napsugár óvoda vázlatos rajza, növényeinek elhelyezkedése

(Saját szerkesztés, 2018.04.06)

12. ábra. Szomorúfűz (*Salix alba* Tristis)

https://borhykert.hu/kertepiteskertesz~DISZFAK_3~Szomoru-fuzfa-Salix-alba-Tristis_1532

(Letöltés ideje: 2018.03.08)

13. ábra. Bugás csörgőfa (*Koelreuteria paniculata* Laxm.)

<http://www.botanikaland.hu/koelreuteria-paniculata/bugas-csorgofa/> (Letöltés ideje: 2018.03.08)

14. ábra. Ecetfa (*Rhus hirta* (L.))

<http://indafoto.hu/sirocco/image/2822917-610ed992> (Letöltés ideje: 2018.03.08)

15. ábra. Kislevelű hárs (*Tilia cordata* Mill.)

<http://www.botanikaland.hu/tilia-cordata/kislevelu-hars/> (Letöltés ideje: 2018.03.08)

16. ábra. Oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana* (A. Murray bis) Parl.)

<http://www.botanikaland.hu/chamaecyparis-lawsoniana/oregoni-hamisciprus/> (Letöltés ideje: 2018.03.08)

17. ábra. Közönséges dió (*Juglans regia* L.)

<http://www.vitalzone.hu/upload/upimages/17101.jpg> (Letöltés ideje: 2018.03.08)

18. ábra. Kányabangita (*Viburnum opulus* L.)

https://www.google.com.ua/search?q=K%C3%A1nyabangita&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj19tX_1vbaAhWIDewKHUZnCO4Q_AUICigB&biw=1366&bih=588#imgrc=MTddGWiXC2kO0M (Letöltés ideje: 2018.03.08)

19. ábra. Japáncseresznye (*Prunus serrulata* Lindl.)

https://hu.wikipedia.org/wiki/Jap%C3%A1ncseresznye#/media/File:Cerisier_du_Japon_Prunus_serrulata.jpg (Letöltés ideje: 2018.03.08)

20. ábra. Fehér akác (*Robinia pseudoacacia* L.)

https://www.google.com.ua/search?q=Feh%C3%A9r+ak%C3%A1c&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjD7dS71_baAhUCyKQKHxjhDNUQ_AUICigB&biw=1366&bih=588#imgrc=bX2i-WaP_HJUeM: (Letöltés ideje: 2018.03.20)

21. ábra. Kerti mályvacserje (*Hibiscus syriacus* L.)

<http://www.botanikaland.hu/hibiscus-syriacus/malyvacserje/> (Letöltés ideje: 2018.03.20)

22. ábra. Kerti Pálmaliliom (*Yucca filamentosa* L.)

https://www.google.com.ua/search?q=Kerti+P%C3%A1lmaliliom&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjzmfP81_baAhXG16QKHZKwBtQQ_AUICigB&biw=1366&bih=588#imgdii=roSr6Dz7fI5EGM:&imgsrc=ekchffejc4reEM: (Letöltés ideje: 2018.03.20)

23. ábra. Séta és levélgyűjtés az óvoda körül (2017.11.10)

24. ábra. „Hegy-völgy” játék (2017.11.10)

25. ábra. „Favágós játék” (2017.11.10)

26. ábra. Munkák készítése az ovimúzeumba (2017.12.08)

27. ábra. Az ovimúzeum - „Mókuska tárlat” (2018.01.16)

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Beleegyző nyilatkozat

Benedek Anettnek hívnak a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Óvodapedagógia szakos hallgatója vagyok, negyedik évfolyamon. Szakdolgozatom témája: A múzeumi intézmények és létrejöttük körülményei. A Nagydobronyi Napsugár Óvoda flórájának feltérképezése, valamint növénytani múzeum létrehozása az óvodában. Ezzel a nyilatkozattal szeretném segítségüket és beleegyzésüket kérni ahhoz, hogy a szakdolgozatom gyakorlati részét az önök intézményében levezethessem.

Óvodai környezetben, az óvónő felügyeletével három játékos foglalkozás keretein belül egy ovimúzeumot szeretnék létrehozni és eljátszani a gyerekekkel a múzeum feladatköreit. A foglalkozásokon az elméleti és gyakorlati tudásuk fejlesztését tűztem ki célul.

A gyakorlat anyagát teljes diszkrécióval kezelném.

A felmerülő kérdéseiket a lenti elérhetőségeken tehetik fel:

Tisztelettel:

Mobil:+380972817137

Benedek Anett

Email: benedekanett1@gmail.com

Óvoda neve: Nagydobronyi Napsugár Óvoda

Igazgató aláírása:

Hely, dátum: Nagydobrony, 2017.03.03

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozom témavezető tanáromnak, Kulin Ágnesnek, aki sok türelmével, segítségével, hasznos tanácsaival támogatott a szakdolgozatom megírása során!

Továbbá köszönetemet fejezem ki a Nagydobronyi óvoda vezetőségének és az óvónőknek, dadáknak hogy óvodájukban vezethettem le a foglalkozásokat és ők is hozzájárultak a szakdolgozatom létrejöttéhez.